

■ Dr. Öğr. Ü. Soner Hamza ÇETİN* ■

MİT'İN GÖREV VE FAALİYETİNE İLİŞKİN BİLGİ VE BELGE ÜZERİNDE SUÇ İŞLENMESİ İLE MİT MENSUPLARININ KİMLİKLERİNİN İFŞA EDİLMESİ VE KİMLİKLERİ ÜZERİNDE İŞLENEN SAHTECİLİK SUÇU (2937 SAY. KANUN m. 27/1 ve 2)

CRIMINAL OFFENSES ON INFORMATION AND DOCUMENTS CONCERNING THE DUTIES AND ACTIVITIES OF MIT AND DIVULGING THE IDENTITIES OF MIT PERSONNEL AND FORGERY CRIMES ON IDENTITIES. (ARTICLE 27/1 and 2 of the LAW 2937)

ÖZET

2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Kanunu'nun cezai hükümler kenar başlığı taşıyan 27'nci maddesinin birinci fıkrasında; MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri, yetkisiz olarak almak, temin etmek, çalmak, sahte olarak üretmek, bunlar üzerinde sahtecilik yapmak ve bunları yok etmek suçu cezalandırılmaktadır. Böylece, MİT'in görev ve faaliyetleri ile buna ilişkin bilgi ve belgeler üzerindeki sır masuniyetinin korunması ve böylece devletin istihbarat temin etme ve bunu değerlendirmek tekelinin korunmasına çalışılmaktadır. Bunun yanı sıra MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgelerin, sahte olarak üretilmesi, bunlar üzerinde sahtecilik yapılması ve bunların yok edilmesi eylemlerinin özel olarak düzenlenmiş birer sahtecilik suçu olduğu söylenebilir.

Kanun'un 27'nci maddesinin ikinci fıkrasında ise MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini, herhangi bir yolla ifşa etmek, MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenlemek veya değiştirmek ya da bu sahte belgeleri kullanmak suç olarak kabul edilmekte ve cezalandırılmaktadır. Böylece MİT mensupları ve ailelerinin can ve mal güvenliğine yönelik bir kısım saldırıların önüne geçilmesi ve dolayısıyla bunların yaşam hakları, vücut bütünlükleri ile mal varlıklarının korunması hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra MİT mensuplarının kimliklerinin sahte olarak düzenlenmesi veya değiştirilmesi ya da bu sahte belgelerin kullanılmasının cezalandırılması ile diğer sahtecilik suçlarında olduğu gibi kamunun söz konusu bu resmi belgelere duyduğu inancın korunmasına çalışılmaktadır. .

Anahtar Kelimeler: Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT), istihbarat görev ve faaliyeti, görev ve faaliyeti ifşa etmek, MİT Kimliği, sahtecilik.

ABSTRACT

Article 27/1 of the Law 2937 on The State Intelligence Services and the National Intelligence Organisation titled criminal provisions penalises acts concerning unauthorised obtaining, procuring, stealing, falsely producing, forging and eliminating information and documents concerning the duties and activities of the National Intelligence Organisation (MIT) of Turkey. This endeavours to preserve the inviolability of secrecy concerning the duties and activities of the MIT and pertaining information and documents and thus preserve the state's monopoly of procuring and evaluating intelligence. More so, it could be said that "false production, forgery and elimination of information and documents concerning the duties and activities of the MIT" each constitute a specially arranged forgery offense.

According to Article 27/2 of the same law, divulging the identities, positions, duties and activities of MIT personnel and their families in any way, falsely producing or falsifying or using such forged documents is considered a crime which is penalised. This endeavours to prevent certain attacks on the safety of life and property of MIT personnel and their families and therefore aims to protect their right to live, physical integrity and assets. On the other hand, as with other forgery offenses, penalising the forgery or alteration of MIT personnel or use of such forged documents endeavours to protect public belief towards the mentioned official documents..

Keywords: National Intelligence Organisation (MIT), intelligence duty and activity, divulging duties and activities, MIT Identity, forgery.

* ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2641-619X>

Makale Geliş Tarihi: 26.06.2020, **Kabul Tarihi:** 27.02.2020

Girne Amerikan Ü. Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Öğretim Üyesi

GİRİŞ

2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu, önceki 644 sayılı Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu'nun yerine, 01.01.1984 tarihinde yürürlüğe konulmuş ve daha sonra birçok hükmü defalarca değiştirilmiştir¹. Kanun'un amacı, 1'nci maddesinde de ifade edildiği gibi, devlet istihbaratının istihbarat ve kullanılması ile Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT)'in kuruluşu, görev ve faaliyetlerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

İstihbarat, Arapça isim olup, istihbar kelimesinin çoğulu, yani istihbarlar demektir. İstihbar ise haber'den gelmekte olup haber ve bilgi alma; duyma anlamındadır².

2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve MİT Kanunu'nun cezai hükümler kenar başlığı taşıyan 27'nci maddesinde, başlıca dört suça yer verilmektedir. Bunlar; maddenin birinci fıkrasında MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri yetkisiz olarak almak, temin etmek, çalmak, sahte olarak üretmek, bunlar üzerinde sahtecilik yapmak ve bunları yok etmek; ikinci fıkrasında, MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini³ herhangi bir yolla ifşa etmek, MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenlemek veya değiştirmek ya da bu sahte belgeleri kullanmak; dördüncü fıkrasında bu Kanun kapsamındaki görev ve yetkilerin kullanılmasını engellemek ve bu Kanun kapsamındaki görev ve yetkilerin kullanılmasını ihmal veya suistimal suretiyle önlemek ile yükümlülüklerini yerine getirmemek; altıncı fıkrasında ise MİT personeli bakımından, istifa işlemleri tamamlanmadan görev yerini terk etmek, görev yerinden veya görevi icabı bulunmak zorunda olduğu yerden izinsiz veya mazeretsiz olarak kesintisiz on gün suretiyle ayrılma suçlarıdır.

¹ Kabul Tarihi: 01.11.1983, RG., 03.11.1983 gün ve Sy.18210.

² DEVELİOĞLU, Ferit, Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lugat, 29. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2012, s. 524.

³ Bu fıkarda yer alan “*ailelerinin kimliklerini*” ibaresinden sonra gelmek üzere, “*makam, görev ve faaliyetlerini*” ibaresi, 15.08.2017 gün ve 694 sayılı KHK'nin 75'inci maddesiyle eklenmiştir.

Bu çalışmada söz konusu bu suçlardan ilk ikisi incelenmektedir. Bunlardan birincisi çalışmanın ilk bölümünde “MİT’in görev ve faaliyetine ilişkin bilgi ve belge üzerinde işlenen suç” başlığı altında, ikincisi ise çalışmanın ikinci bölümünde “MİT mensuplarının kimliklerinin ifşa edilmesi ve kimlikleri üzerinde işlenen sahtecilik suçu” başlığı adı altında ele alınmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde, incelenen bu her iki suç bakımından nitelikli hal üzerinde durulmuş, çalışmanın dördüncü ve son bölümünde ise bu suçların muhakemesi, yaptırımı, dava zamanaşımı ve suçluların iadesi konuları irdelenmiştir.

§1 MİT’İN GÖREV VE FAALİYETİNE İLİŞKİN BİLGİ VE BELGE ÜZERİNDE İŞLENEN SUÇ (2937 SAYILI KANUN m.27/1).

I. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Suç ile korunan hukuki değer, kanun ile korunan ve suçun ihlal ettiği hak veya menfaattir⁴.

2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve MİT Kanunu’nun 27/1’nci maddesinde yer alan bu suçun cezalandırılması ile birden fazla hukuki değer korunmakta olduğu söylenebilir. Çünkü “*Milli İstihbarat Teşkilatının görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgelerin, yetkisiz olarak alınması, temin edilmesi ve çalınması* eylemleri cezalandırılmakla, MİT’in görev ve faaliyetine ilişkin bilgi ve belgeler üzerindeki sır masuniyetinin korunmasıyla devletin istihbarat temin etme ve bunu değerlendirmek tekelinin himaye edildiği ve böylece *kamu düzeni ve kamu otoritesinin korunmaya çalışıldığı* söylenebilir. Bunun yanı sıra “*MİT’in görev ve faa-*

⁴ ÜNVER Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 1 vd; EREM Faruk, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, Cilt 1 Genel Hükümler, Sevinç Matbaası, Ankara, 1971, s. 253; EREM, Faruk “Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1968, C. 25, Sy. 1, s. 12; TOROSLU, Nevzat, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Sevinç Matbaası, Ankara, 1970, s. 166; CENTEL, Nur / ZAFER Hamide / ÇAKMUT, Özlem, Türk Ceza Hukuku’na Giriş, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2017, s. 233; KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 116; ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 220; DEMİRBAŞ, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 560.

liyetlerine ilişkin bilgi ve belgelerin, sahte olarak üretilmesi, bunlar üzerinde sahtecilik yapılması ve bunların yok edilmesi eylemlerinin özel olarak düzenlenmiş birer sahtecilik fiili olduğu görülmektedir. Bu açıdan ise korunan hukuki değer *kamu güveni* olduğu söylenmelidir⁵. Çünkü TCK m. 204 ila 212'nci maddeleri arasında düzenlenmiş bulunan sahtecilik suçları bakımından korunan hukuki değer, kamu güvenidir⁶. O halde bu suç ile korunan hukuki değer; *kamu düzeni, kamu otoritesi ve kamu güvenidir*.

II. SUÇUN UNSURLARI

A. SUÇUN KANUNİ TANIMI

Kanun'un 27'nci maddesinin birinci fıkrasında "*Millî İstihbarat Teşkilatının görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri, yetkisiz olarak alan, temin eden, çalan, sahte olarak üreten, bunlar üzerinde sahtecilik yapan ve bunları yok eden kişiye dört yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir*" denilmektedir⁷.

Suçun kanuni tanımının açık ve belirli olduğu söylenemez. Örneğin; *bilgi ve belgeleri temin etmek* ile neyin ifade edilmek istendiği açık ve belirgin değildir. Temin etmek, satın almak biçiminde olabileceği gibi hukuki veya gayri hukuki yollardan ele geçirilmesi olarak anlaşılacak ise o zaman temin etmek yerine, *bunu her ne sıfatla olursa olsun ele geçiren* demek daha anlamlı olabilir.

⁵ Kamu güveni, topluma ilişkin hukuksal varlık ya da yararadır. Toplumsal yaşamın barış içinde olağan akışını devam ettirmesi için bu güvenin devamı ve korunması gereklidir; "... evrakta sahtekarlık suçlarının konusu kamu güvenidir", YCGK., 06.03.2007 gün ve 2007/276 E., 2007/55 K. (YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Sahtecilik Suçları, Güncellenmiş 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 171); "*Sahtecilik suçları ile korunan hukuki yarar kamu güvenidir*". GÖKCEN, Ahmet, Belgede Sahtecilik Suçları, 5.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 135; KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2109, s. 714.

⁶ "TCK m. 204 ila 212 maddeleri, topluma karşı suçlar başlığını taşıyan 3.kısımının "kamu güvenine" karşı suçlar adlı 4.bölümünde düzenlenmiştir. TCK'da kamuda kullanılan belgelerin sahteleştirilmesi eylemlerinin kamu güvenini sarstığı kabul edilerek suç sayılıp yaptırma bağlanmıştır". YCGK., 06.03.2007 gün ve 2007/276 E., 2007/55 K; "*Sahtecilik suçlarının hukuki konusu kamunun güveni olup, belgelerin gerçeğe aykırı olarak tanzim edilmesi, gerçek bir belgeye eklemeler yapılması ya da tamamen veya kısmen değiştirilmesi eylemlerinin kamu güvenini sarstığı kabul edilerek yaptırma bağlanmıştır*". YCGK., 2013/813 E., 2015/161 K.

⁷ Bu fıkra hükmü, 17.04.2014 tarih ve 6532 Sy Kanun'un 7'nci maddesi ile değiştirilmiştir.

Madde metninde yer alan bilgi ve belgeleri çalmak tanımının da hukuki olmadığı söylenmelidir. Çünkü Türk Ceza Hukuku sistemi içerisinde bu tür eylemleri anlatmak için kullanılan sözcük “çalmak” değil “hırsızlıktır” (TCK m. 141 ve 142 gibi). Çalmak kanuni bir terim olmaktan ziyade, daha çok konuşma dilinde hırsızlık suçu için kullanılan bir sözcük olup Kanunun, burada genel olarak kullanılmakta olan TCK terminolojisinden ayrılmış olmasının doğru, yerinde ve haklı bir nedeni bulunmamaktadır. Bu nedenle, bunun değiştirilmesi ve TCK ile terim birliğinin sağlanması gerekir.

B. SUÇUN MADDİ UNSURLARI

1. Fail

Genel anlamda suçun faili, suçun kanuni tanımında yer alan fiili gerçekleştiren kişidir⁸. Failin bir fiili işlemiş sayılması için, o fiili, bizzat yapmış olması gerekmez. Bir aracı kullanan kişi de suçun faili sayılır⁹.

Somut suçun faili, MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri, yetkisiz olarak alan, temin eden, çalan, sahte olarak üreten, bunlar üzerinde sahtecilik yapan ve bunları yok eden kişidir. Bu kişi herkes olabilir. Bununla birlikte, suçun MİT mensubu tarafından işlenmesi, madenin 5'inci fıkrasında bir ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmiştir.

⁸ HAFIZOĞULLARI, Zeki / ÖZEN, Muharrem, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, US-A Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2010, s. 393; GAROFALO, Baron Rafaele, Criminologia (Suç, Suçlu ve Ceza), Çev.: Muhittin GÖKLÜ, Nürkök Matbaası, İstanbul, 1957, s. 5; ÖZGENÇ İzzet, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği Yayınları, İstanbul, 1996, s. 58 vd.; ARTUK, Mehmet Emin / GÖKCEK, Ahmet / ALŞAHİN, Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 361; ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray / BACAŞIZ, Pınar, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 211; AKBULUT, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 372; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 112; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 211; HAKERİ, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 22.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 132; “Ceza hukuku bakımından mağdur, suçun maddi unsurlarına ait bir kavram olup, suçun maddi konusundan farklıdır” DEĞİRMENCİ, Olgun, “Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları”, TBB Dergisi, Sayı 77, 2008, s. 36.

⁹ ZAFER, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, (TCK m.1-75), Ders Kitabı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2010, s. 316; GRAMATICA, Toplumsal Savunma İlkeleri, (Çev.: Sami Selçuk), 2. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2005, s. 75.

2. Mağdur

Suçun mağduru, kendisine karşı suç işlenen kimsedir¹⁰. Başka bir deyişle, suç teşkil eden fiil ile ihlal edilen menfaatin sahibi, suçun mağdurudur¹¹. Kelime anlamı haksızlığa uğramış kimse olan mağdur, ceza yargılamasında “suç ile ihlal olunan varlık veya menfaatin sahibi” olarak tanımlanmış ve yargısal kararlarda “suçun konusunun ait olduğu kişi ya da kişiler” olarak kabul edilmiştir¹². Bununla birlikte, suç sayılan fiilden zarar gören herkes değil, sadece bu fiil ile ihlal olunan ve cezai korumanın konusunu oluşturan varlık ya da menfaatin sahibini anlamak gerekir¹³.

Yargıtay kararlarına göre, evrakta sahtecilik suçlarında hukuken korunan değer kamu güvenidir. Çünkü belgelerin gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, gerçek bir belgeye bir ekleme yapılması, belgenin tamamen veya kısmen değiştirilmesi eylemlerinin kamu güvenini sarstığı kabul edilerek, bu fiiller cezalandırılmaktadır. Bu nedenle sahtecilik suçlarında mağdur, toplumu oluşturan bireylerin tamamıdır. Suçun belirli bir kişinin zararına olarak işlenmesi halinde ise bu kişinin mağdur değil, suçtan zarar gören olarak kabul edilmesi gerekir¹⁴.

Bu suç bakımından MİT, suçun zarar göreni konumundadır. Kanunun 3’üncü maddesine göre; MİT, Cumhurbaşkanlığı’na bağlı bir müsteşarlık şeklinde kurulmuştur. Bu nedenle, suçun işlenmiş olduğu gerekçesiyle açılan kamu davasına, MİT, suçtan zarar gören sıfatıyla katılma talebinde bulunabilir.

¹⁰ KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 114; ÖZBEK / DOĞAN / BACAĞSIZ, s. 211; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 223; HAKERİ, s. 138; DEMİRBAŞ, s. 565.

¹¹ TOROSLU, Nevzat, Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara, 2011, s. 106.

¹² YCGK., 13.12.2016 gün 2014/507 E., 2016/1237 K.; YCGK., 2017/21 E., 2018/311 K.

¹³ KATOĞLU, Tuğrul, “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”, AÜHFED, 61/2, 2012, s. 657-693; “Bütün suçlarda mağdur ancak gerçek kişi olabilir. Tüzel kişiler bir suçun işlenmesi dolayısıyla zarar görmüş olabilirler ancak mağdur olamazlar” ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 224; Ancak Yargıtay dolandırıcılık suçları bakımından şirketlerin de mağdur olarak kabul edilmesi gerektiğine dair karar vermiştir. YCGK, 09.03.2010 gün ve 2009/11-109 E., 2010/48 K., (ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 224).

¹⁴ YCGK, 13.12.2016 gün ve 2014/507 E., 2016/1237 K.; YCGK., 2017/21 E., 2018/311 K.; GÖKCEN, s. 182; KOCA / ÜZÜLMEZ, Özel Hükümler, s. 723; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 225-226; DEĞİRMENCİ, s. 41.

3. Maddi Konu

Üzerinde suçun meydana geldiği, “*insan veya şey*” suçun maddi konusu olarak ifade edilmektedir¹⁵.

Buna göre, suçun üzerinde işlendiği MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeler, sahte olarak üreten bilgi ve belgeler ile MİT'e ait ve üzerinde sahtecilik yapılan veya yok edilen bilgi ve belgeler suçun maddi konusunu oluşturmaktadır.

Belge kavramı, TCK sistemine 5237 sayılı TCK ile girmiş olup esas itibariyle evrak karşılığı kullanılmaktadır¹⁶. Evrak, Arapça bir isim olup varakalar demektir¹⁷. Varaka yazılı kâğıt, yaprak anlamına gelmektedir¹⁸. TCK'nın resmi belgede sahtecilik suçunu düzenleyen 204'üncü maddesinin gerekçesine göre; “*Belge, eski dilimizdeki evrak kelimesi karşılığında kullanılmakta olup, yazılı kâğıt anlamına gelmektedir. Bu bakımdan yazılı kâğıt niteliğinde olmayan şey ispat kuvveti ne olursa olsun, belge niteliği taşımamaktadır.*” Ayrıca; “*Her ne kadar belgeden söz edilen durumlarda yazılı bir kâğıdın varlığı gerekli ise de, bazı durumlarda belgenin varlığını kabul için, yazının kâğıt üzerinde bulunması gerekmez. Bir metal levha üzerine yazı yazılması halinde de belgenin varlığını kabul etmek gerekir*” denilmektedir. Yani sahtecilik bakımından belge, “*hukuken önem arz eden ve belli bir kişi tarafından yapılan açıklamanın (irade beyanının) ispatı açısından cisimleştirildiği yazılı kâğıt (şey) olarak tanımlanabilir*”¹⁹.

¹⁵ EREM, Türk Ceza Hukuku, s. 250 ; ÖNDER, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1992, s. 169; CENTEL / ZAFER / ÇAKMUT, s. 232; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 377 vd.; “*Konusu bulunmayan bir suçtan söz etmek mümkün değildir*” KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 116; “*Hareketin konusu, tipe uygun hareketin üzerinde gerçekleştiği maddi şeydir. Örneğin: bir insan (m. 81), taşınır bir mal (m. 141) gibi*”. ÖZBEK / DOĞAN / BACAĞIZ, s. 211; “*Suçun konusu, eşya veya şahsın fiziki, maddi yapısıdır, bünyesidir*” ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 219; HAKERİ, s. 140; DEMİRBAŞ, s. 562.

¹⁶ GÖKCEN, s. 73.

¹⁷ “*Evrak (Arapça isim): varak'ın çoğulu: 1.yapraklar, kağıtlar, 2. arşiv*” DEVELİOĞLU, s. 276.

¹⁸ “*Varaka (Arapça isim): 1. tek yaprak, tek kağıt, 2. yazılı kağıt*” DEVELİOĞLU, s. 1325.

¹⁹ KOCA / ÜZÜLMEZ, Özel Hükümler, s. 715.

Söz konusu MİT'e ait bilgi ve belge ise cismani bir varlık olabileceği gibi MİT tarafından oluşturulmuş ve kâğıt üzerine yazılı (bir beyan veya irade açıklaması) veya dijital ortamdaki oluşturulan bir bilgi ve belge olabilir. Bu nedenle dijital ortamda oluşturulan bir bilgi veya belge de söz konusu bu suçun maddi konusunu oluşturabilir²⁰. Kaldı ki belge için üzerinde bulunan işaretlerin bir yazı olması gerektiği ifade edilebilir ise de, bilgi için bunun bir yazı olmasına da gerek yoktur. Bu nedenle, bu suç bakımından oluşturulan bilgi ve belgenin bir yazı olması, bu yazının Türkçe veya yabancı bir lisanda hazırlanmış olması ile tamamen kripto ile oluşturulmuş bir yazı olması arasında fark yoktur. Kanunda açıkça bilgi de denildiği için yazı olması dışında resim, görüntü, ses kaydı, fotoğraf veya benzeri nitelikte bir olay veya olaylar zincirinin anlaşılmasını sağlayan, geçmişte veya gelecekte olması beklenen veya planlanan iş veya işlemleri açıklayan, gösteren, izah eden her türlü bilginin buna dâhil edilerek düşünülmesi gerekir.

Üzerinde suçun işlendiği bilgi ve belgenin MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belge olması gerekir. Örneğin, MİT'in yürüttüğü bir operasyon ile ilgili olan bir bilgi veya belge bu kapsamda değerlendirilmelidir.

MİT'in görev ve faaliyetinin ne olduğu ise 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve MİT Kanunu ile bu kanuna dayanılarak çıkartılmış bulunan tüm mevzuata bakılarak belirlenecektir²¹. Örneğin; Kanun'un

²⁰ Zira depolamaya uygun cihazlara kayıt edilen ve depolanan veriler sahtecilik suçu bakımından birer belge olarak kabul edilmemektedir. ARSLAN, Çetin / BAŞTÜRK, İhsan, "Belgede Sahtecilik Suçunun Ortak Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler", ERÜHFD, C.:VIII, 2013/2, s. 209-2010. Ancak, bu suç bakımından ayrıca belgenin yanı sıra bilginin de açıkça zikredilmiş olması nedeniyle, bu verilerin de suç konusunu oluşturabileceğinin kabulü gerekir.

²¹ Yürütülen bu görev ve faaliyetler ile bu faaliyetlerin denetimiyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesi'nin vermiş bulunduğu karar da son derece önemlidir. Çünkü, Cumhurbaşkanı ve bir kısım Milletvekili tarafından, 03.07.2005 günlü, 5397 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un, 3'üncü maddesiyle 01.11.1983 günlü, 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenen sekizinci fıkrada yer alan "Bu maddede yer alan faaliyetlerin denetimi, sıralı kurum amirleri, Başbakanlık teftiş elemanları ve Başbakanın özel olarak yetkilendireceği kişi veya komisyon tarafından yapılır" şeklinde yer alan ibareden "... Başbakanın özel olarak yetkilendireceği kişi veya komisyon" ibaresinin, Anayasa'nın 2, 6, 7, 8, 11, 104, 105, 123 ve 128'inci maddelerine aykırılığı savıyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiş, Anayasa Mahkemesi ise, Anayasa'nın 128'inci maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki görevleri yürüten bütün personelin nite-

3'üncü maddesine göre "MİT'in teşkilatı ihtiyaca göre yönetmelikle düzenlenir". 4'üncü maddesinin son fıkrasına göre; "MİT birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları Cumhurbaşkanınca onaylanacak bir yönetmelikte belirtilir". 5'inci maddesinin son fıkrasına göre; "Milli İstihbarat Koordinasyon Kurulunun üyeleri, ayrıntılı görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir". Kanunun 6'ncı maddesine göre, "Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Adalet, İçişleri ve Ulaştırma Bakanlıkları ile MİT Müsteşarlığının görüşü alınmak suretiyle Başbakanlık tarafından üç ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir"²². Yine bu maddeye göre, "Bu Kanundaki görevlerin ifası ve yetkilerin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir"²³, "Bu Kanunda yazılı görevlerin yerine getirilmesi sırasında genel zabıtaya tanınmış olan hak ve yetkilerin, MİT mensuplarından kimlere tanınacağı, yönetmelikte belirtilir". Kanun'un 32'nci maddesine göre "Bu Kanunun muhtelif maddelerinde çıkarılması öngörülen yönetmelikler, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmak suretiyle yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler Resmi Gazete' de yayımlanmaz".

Bu hususta bir tereddüttün bulunması durumunda bunun, öncelikle MİT Başkanlığı'na sorularak giderilmesi, bunun da yeterli olmaması durumunda ise Cumhurbaşkanlığı'na sorularak sorunun giderilmesi gerekir. Çünkü MİT Cumhurbaşkanlığı'na bağlı bir müsteşarlık olarak kurulmuştur (2937 Sayılı Kanun m. 3).

likleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin yasayla düzenlenmesi gerektiği, iptali istenilen ibarelerde görevli kılınan Başbakan tarafından yetkilendirilecek kişi ya da komisyon üyelerinin denetim yetkisinin gerektirdiği nitelikleri taşıyan kişiler arasında belirlenmesi gerektiği, Başbakan tarafından yetkilendirilecek kişi ya da komisyon üyelerinin niteliklerini açık bir şekilde belirlemediğinden bunun Anayasa'nın 128'inci maddesine aykırı olduğuna, ayrıca Anayasa'nın 2'nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin temel unsurlarından birisi de hukuk güvenliğini sağlamak olduğu, hukuk güvenliğinin ise kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirdiği, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımayan ve dolayısı ile hukuki güvenlik sağlamayan kuralların Anayasa'nın Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğunu ifade eden 2'nci maddesi ile bağdaşmadığı, iptali istenilen kuralın takdire bağlı ve belirsiz bir yetki içerdiğinden hukuk devleti ilkesine de aykırı olduğu gerekçesiyle, 29.01.2009 günü oybirliğiyle, Kanunun 6'ncı maddesine eklenen sekizinci fıkrada yer alan "... Başbakanın özel olarak yetkilendirileceği kişi veya komisyon" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir. Anayasa M., 29.01.2009 gün, 2005/85 E., 2009/15 K., (RG., 03.04.2009 gün ve 27189 Sy.).

²² Ek fıkra: 03.07.2005 gün ve 5397 Sy. Kanun 3'üncü m.

²³ Ek fıkra: 17.04.2014 gün ve 6532 Sy. Kanun 3'üncü m.

4. Fiil

Suçu oluşturan hareketler, birden fazla olacak şekilde gösterilmektedir. Bunlar: MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri yetkisiz olarak almak, temin etmek, çalmak, sahte olarak üretmek, bunlar üzerinde sahtecilik yapmak ve bunları yok etmektir. Buna göre bu suç, seçimlik hareketli bir suçtur.

Seçimlik hareketlerden birinin gerçekleştirilmesi durumunda suç işlenmiş sayılacaktır. Seçimlik hareketlerden birden fazlasının bir arada gerçekleştirilmiş olması, bir tek suç meydana getirir. Kuşkusuz böylesi bir durumda, suçun işlenilmesindeki özellikler ve ortaya çıkan zarar miktarı dikkate alınarak, fail hakkında daha fazla bir cezanın tayin ve tespit edilmesi söz konusu olabilir (TCK m. 61).

a. Bilgi ve Belgeleri Yetkisiz Olarak Almak

Teşkilatın görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri yetkisiz olarak almak eylemi, MİT'in kendi personeli veya personeli olmayan bir kimse tarafından da işlenebilir. Çünkü MİT personelinin de kendi içerisinde bazı belge ve bilgileri almak hususunda yetkili olup olmaması söz konusu olabilir. Bu nedenle, bir kısım bilgi ve belgeleri almaya yetkili olduğu halde, suça konu olan bir bilgi veya belgeyi almaya yetkili olmayan bir görevlinin de bu suç işlemesi mümkündür.

Suç, bilgi veya belgenin alınması ile oluşur. Ancak almak fiilini, bilgi veya belgeyi failin kendi egemenlik alanına geçirmesi biçiminde anlamak gerekir.

b. Bilgi ve Belgeleri Temin Etmek

Teşkilatın görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri temin etmek denilmekle, aslında belge ve bilgilerin alınmasının ötesinde bir durumun da cezalandırılmak istendiği anlaşılmaktadır. Teşkilatın görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgenin elinde bulunmaması gereken bir

kimsede olması hali, kanaatimizce temin etmek olarak değerlendirilmelidir. Çünkü temin etmek, almanın da ötesinde, satın alınması, ödünç alınması veya her ne biçimde olursa olunsun ele geçirilmesi anlamındadır.

c. Bilgi ve Belgeleri Çalmak

Teşkilatın görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri çalmak, suç konusu bilgi ve belgelerin buldukları yerden gizlice alınmasını ifade eder.

Burada suça konu bilgi ve belgenin hırsızlığa konu edilmesi ifade edilmektedir. Bu nedenle bilgi ve belgenin zorla alınması, çalmak olarak kabul edilmese de temin etmek kapsamında değerlendirilmesi gereken bir hareket olarak kabul edilmelidir.

d. Bilgi ve Belgeleri Sahte Olarak Üretmek

Sahte kelimesi Farsça olup Türkçe' de bir şeyin aslına benzetilerek yapılan düzme, düzmece anlamına gelmektedir²⁴.

Burada esas itibarıyla sahtecilik suçunun özel düzenlenmiş bir şeklinin söz konusu olduğu söylenebilir. Çünkü suç ve cezalara ilişkin genel kanun, TCK'dır. Belgede sahtecilik suçları da esas itibarıyla TCK'nın 204 ila 212'nci maddeleri arasında; topluma karşı suçlar başlığını taşıyan 3'üncü kısmının, kamu güvenine karşı suçlar adlı 4'üncü bölümünde düzenlenmiştir. MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri sahte olarak üretmek, bu nedenle düzenlenmiş bir özel sahtecilik suçudur ve suça konu bu belgenin başlangıçtan itibaren tamamen sahte bir biçimde üretilmesi demektir²⁵. Örneğin; tamamen sahte bir biçimde

²⁴ "YCGK, 08.11.2018 gün, 2018/427 E., 2018/517 K.; Farsça bir sıfat olan "sahte; (1) düzme, düzmece, yapmacık; yalandan; taklit, (2) kalp; karışık" anlamına gelmektedir. Sahtekar; (1) sahteci; gerçeği bozan, değiştiren (2) kalpazan (hilekar)" anlamına gelmektedir. DEVECİOĞLU, s. 1067; Ceza hukuku anlamı ile sahtecilik ise gerçeğin hileli şekilde değiştirilmesi, gerçeğin tahrif edilerek olduğundan farklı gösterilmesi şeklinde tanımlanabilir. GÖKCEN, s. 38.

²⁵ "Bu fiiller gerçek olmayan hususları yaratmak ya da gerçek belgeleri değiştirmek temeline dayanır". YURT-

hazırlanan ve MİT tarafından hazırlanmadığı iddia edilen bir raporun üretilmesi durumunda, bu suçun gerçekleştirildiğinin kabulü gerekir.

e. Bilgi ve Belge Üzerinde Sahtecilik Yapmak

Teşkilatın görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belge üzerinde sahtecilik yapmak, esasen var olan ve teşkilat tarafından hazırlanan bilgi ve belge üzerinde tahrifat yapılması, böylesi bir bilgi veya belgenin bir kısmı veya tamamı üzerinde tahrifatlar yapmak suretiyle onun gerçekliğinin değiştirilmesidir²⁶.

Bununla birlikte, sahte olarak üretilen veya üzerinde sahtecilik yapılan bilgi ve belgenin aldatma yeteneği (iğfal kabiliyetinin) bulunması gerekir. Çünkü bilgi ve belgeleri sahte olarak üretmek ile bilgi ve belge üzerinde sahtecilik yapmak bakımından en önemli hususlardan biri, yaratılan bu sahte bilgi veya belgenin aldatıcı niteliğinin bulunmasıdır. Sahtecilik bakımından Türk Hukukunda içtihat ile yaratılan bu durum, 5237 Sayılı TCK ile kanunda gösterilen bir özellik haline getirilmiştir. Çünkü gerek resmi evrakta sahtecilik suçunu düzenleyen 204'üncü maddede ve gerek ise özel evrakta sahtecilik suçunu düzenleyen 207'nci maddede açıkça *"belgenin başkasını aldatacak şekilde"* olmasından bahsedilmektedir²⁷.

İnceleme konusu suç bakımından da sahte olarak üretilen ve üzerinde sahtecilik yapılan bilgi ve belge bakımından da suçun oluşabilmesi için bunun başkasını aldatacak nitelikte (iğfal kabiliyetinde) olması ge-

CAN, s. 141. *"Bu seçimli hareketle, belge esasında mevcut olmadığı halde, mevcutmuş gibi sahte olarak üretilmektedir. Resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştirmek ise esasında mevcut olan belge üzerinde silmek veya ilaveler yapmak suretiyle değişiklik yapılmaktadır"*. YCGK., 2017/335 E., 2018/524 K., YURTCAN, s. 165; KOCA / ÜZÜLMEZ, Özel Hükümler, s. 726; Sahte olarak belge düzenlemek ifadesi *"taklit etmek"* olarak anlaşılmalıdır. TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / ÖNOK, Murat R., Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 17. Baskı, Seçkin Hukuk, Ankara 2019, s. 963.

²⁶ Bu hareket, TCK da yer alan resmi evrakta sahtecilik suçundaki *"başkalarını aldatacak biçimde belgeyi değiştirmeye"* karşılık gelmektedir. Değiştirmek ise düzenleyen olarak gözükken kişi tarafından belgenin düzenlenmesinden sonra ekleme veya çıkarma yapılması anlamındadır. TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, Ceza Özel Hukuku, s. 963.

²⁷ YURTCAN, s. 142.

rekir. Bilgi veya belgenin iğfal kabiliyetinin bulunmaması durumunda ise suç gerçekleşmemiş sayılacaktır. Sahteciliğin herkes tarafından anlaşılabilir olması durumunda aldatma gücünün var olduğu, sahteciliğin ilk bakışta herkes tarafından anlaşılabilir olması durumunda ise aldatma gücünün bulunmadığı kabul edilecektir²⁸. Aldatma gücünün (yeteneğinin) belirlenmesinde objektif ölçütler kullanılmalı ve aldatma gücünün tespiti için belgenin fiziki nitelikleri, içeriği ve içeriğindeki şekil ve üslup dikkate alınmalıdır²⁹.

Yargıtay'ın istikrar kazanmış kararlarına göre; sahtecilik bakımından aldatma veya iğfal kabiliyetinin bulunup bulunmadığı ise bizzat mahkemece yapılacak bir inceleme ile belirlenmelidir³⁰. Bir başka söylem ile bu hususta belirlemeyi yapmaya mahkeme hâkimi bizzat kendisi yetkilidir³¹. Buna göre, sahtecilik suçlarının asıl ve öncelikli bilirkişisi hâkim olup, bu hususun takdiri de yalnızca hâkime aittir³².

²⁸ GÖKCEN, s. 142-143.

²⁹ GÖKCEN, s. 116-119.

³⁰ "Sahtecilik suçlarında aldatma yeteneği suçun unsurudur. Aldatıcılık yeteneği belgeden objektif olarak anlaşılmalıdır. Mesela belgenin kaba bir şekilde yapılması sahte olduğunun açıkça belli olması ve çoğu kişi tarafından ilk bakışta açıkça anlaşılması halinde aldatma yeteneği bulunmadığından belgede sahtecilik suçu oluşmayacaktır", YCGK, 08.11.2018 gün, 2018/427 E., 2018/517 K.; "Aldatıcılık özelliği suçun temel unsurudur... sahteciliğin kişileri aldatacak nitelikte (nesnel) bulunup bulunmadığı ve beş duyuyla ilk bakışta anlaşılabilir olup olmadığı şüpheye yer vermeyecek şekilde belirlenmelidir" YCGK, 2013/409 E., 2014/4 K.; Benzer doğrultuda: Yarg.11.CD., 03.06.2013 gün ve 2012/3332 E., 2013/9213 K, Yarg. 11.CD., 15.04.2009 gün ve 2009/237 E., 2009/4278 K. (GÖKCEN, s. 125).

³¹ "Belgelerde yapılan sahteciliğin aldatma yeteneği bulunup bulunmadığının takdir ve tayini hakime ait olup, suça konu belge üzerinde bu konuda gözlemde bulunulmadan, aldatma yeteneğinin ne şekilde olduğu karar yerinde de açıklanıp tartışılmadan ve denetime olanak sağlayacak şekilde dosya içerisine de asılları bulundurulmadan eksik soruşturma karar verilmesi bozmayı" gerektirir. Yarg.11.CD., 2010/3414 E., 2011/725 K.; Aynı doğrultuda: Yarg.8.CD., 2011/14887 E., 2011/18206 K., Yarg.8.CD., 2011/14887 E., 2011/18206 K., Yarg.11.CD., 2010/5286 E., 2010/11044 K..

³² Yarg.6.CD., 2004/5889, 2006/2785, Yargıtay Kararları Dergisi (YKD), 2007/1; Yarg.11.CD., 2006/143 E., 2007/9307 K., YKD, Sy. 2008/4; Yarg.11.CD., 29.09.2011 gün ve 2011/10471 E., 2011/20375 K. (GÜNDÜZ, Remzi / GÜLTAAŞ, Veysel, Belgelerde ve Faturalarda Sahtecilik Suçları, 4.Baskı, Bilge Yayını, Ankara 2013, s. 29); Yarg.6.CD., 20.06.2006 gün ve 2006/2003 E., 2006/171 K., Yarg.6.CD., 28.06.2006 gün ve 2005/2003 E., 2005/3504 K., Yarg.6.CD., 23.03.2006 gün ve 2004/5511 E., 2006/2884 K.; YCGK 2013/409 E., 2014/4 K.

f. Bilgi ve Belgeleri Yok Etmek

MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri yok etmek; var olan bilgi veya belgenin içeriğinin anlaşılabilir veya onun kullanılamaz hale getirilmesi olarak anlaşılmalıdır. Çünkü söz konusu bu suçta benzer bir biçimde, TCK'nın 205'inci maddesinde resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek suçu düzenlenmiş olup, bu madde ile ilgili olarak Yargıtay, vermiş bulunduğu kararları ile bundan ne anlaşılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Buna göre resmi belgeyi bozmak; belgenin maddi varlığına dokunulmaksızın, içeriğindeki bilgilerin anlaşılabilir, kullanılamaz hale getirilmesi suretiyle belgeden faydalanma imkânının ortadan kaldırılması, başka bir deyişle belgenin delil değerini bozan davranışlarda bulunulmasıdır. Örneğin; resmi bir belgenin üzerindeki bazı bilgilerin silinmesi, boyanması, belgenin maddi olarak okunamaz hale getirilmesi gibi durumlarda bozmadan söz edilir. Resmi belgeyi yok etmek; imha etmek suretiyle resmi belgenin maddi varlığını ve belge olma niteliğini ortadan kaldırmaktır. Belgenin yırtılıp kullanılmayacak hale getirilmesi, yakılması, imha olacak şekilde gömülmesi gibi davranışlar, yok etmek sayılır³³. Failin belgeyi ortadan kaldırmak, bozmak (veya gizlemekle) elde etmek istediği sonuç, hak sahibinin o belgeden yararlanmasını engellemek olmalıdır³⁴.

İncelemeye konu suç bakımından kanaatimizce önemli bir eksiklik bulunmaktadır. Çünkü burada TCK m. 205'de belirtildiği biçimi ile "belgenin gizlenmesi" fiili gösterilmemiştir. Bu nedenle, teşkilatın görev ve faaliyetine ilişkin bilgi ve belgenin maddi varlığının ortadan kaldırılmaksızın sadece gizlenmesi ve böylece bu bilgi ve belgeden istifade

³³ YCGK., 2017/866 E., 2017/466 K., (YURTCAN 2019, s. 344- 353); "Belgeyi bozmak, yok etmek ya da gizlemek suçunun oluşabilmesi için belgenin içeriğindeki bilgilerin anlaşılabilir, kullanılamaz hale getirilmekle birlikte maddi varlığına dokunulmaksızın ondan faydalanma olanağının imkansız hale getirilmesi suretiyle bozulması veya belgenin maddi varlığına son verilerek yok edilmesi ya da belgenin bütünlüğüne dokunulmaksızın hak sahibinin ondan yararlanmasını engelleyecek şekilde gizlenmesi gerekmektedir" Yarg.11.CD., 2012/2552 E., 2013/10512 K.; Aynı doğrultuda: "Failin bir belgeyi ortadan kaldırmak veya bozmakla elde etmek istediği sonuç, hak sahibinin o belgeden yararlanmasını engellemektir ki belge ortadan kalkınca veya bozulunca bu yararlanma olanağı kalmayacağından failin elde etmek istediği sonuç da gerçekleşmiş olur". Yarg.11.CD.,2011/4738 E., 2012/1645 K.; Aynı doğrultuda: Yarg.11.CD., 2012/2552 E., 2013/10512 K.

³⁴ Yarg.17.CD., 2016/16009 E., 2018/15651 K.; Yarg.11.CD., 2015/3513 E., 2017/3507 K.

edilmesinin önüne geçilmesi durumunda, söz konusu bu suçun gerçekleşip gerçekleşmeyeceği hususu tartışmalı hale gelmektedir. Bu nedenle madde metnine bilgi ve belgenin yok edilmesinden sonra gelmek üzere “*ya da gizlenmesi*” ibaresinin eklenmesi gerekir.

Teşkilatın görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgelerini yok etmek maddi bir varlığı olan bilginin üzerinde yazılı olduğu bir nesneyi (kâğıdı) veya belgeyi yok etmek olabileceği gibi kanaatimizce bilgi veya belgenin üzerinde kayıt edildiği dijital verinin yok edilmesi şeklinde de gerçekleşebilir. Fail tarafından, belge veya bilginin saklandığı dijital ortama girilmesi ve bunların silinmesi ve geri getirilemez biçimde kayıp edilmesi halinde, bilgi ve belgeleri yok etmek eyleminin gerçekleştiğinin kabulü gerekir.

5. Netice

Genel anlamda suçun neticesi, “*kanunî tarifte yer alan dış âlemdeki değişiklik*” olarak tanımlanabilir³⁵.

MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri yetkisiz olarak alan, temin eden, çalan, sahte olarak üreten, bunlar üzerinde sahtecilik yapan ve bunları yok etmek suçlarında belirtilen fiillerin gerçekleştirilmesinden sonra ayrıca başkaca bir neticenin meydana gelmesine gerek yoktur. Bir başka söylem ile bu suçlar bakımından netice, harekete bitişiktir³⁶.

³⁵ DÖNMEZER, Sulhi / ERMAN, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, Cilt I, 12. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ, İstanbul, 1997, s. 381; ALACAKAPTAN, Uğur, Suçun Unsurları, Sevinç Matbaası, Ankara 1975, s. 48 vd.; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 332; ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ, s. 225; AKBULUT, 319; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 126 vd.; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 190; HAKERİ, s. 173; DEMİRBAŞ, s. 241.

³⁶ “Resmi belgede sahtecilik suçu, belgenin sahte olarak düzenlenmesiyle birlikte tamamlanır ise de; kullanılmasıyla birlikte sona erer (biter)”. TEZCAN, ERDEM, ÖNOK, Ceza Özel Hukuku, s. 969.

Suç, bir tehlike suçudur³⁷. Suçun işlenmesinden sonra, failin cezalandırılması için ayrıca somut bir zararın doğması beklenmez³⁸.

C. SUÇUN MANEVİ UNSURLARI

MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri yetkisiz olarak almak, temin etmek, çalmak, sahte olarak üretmek, bunlar üzerinde sahtecilik yapmak ve bunları yok etmek fiilleri, Kanun'un bu açık anlamını karşısında, ancak *kasten* işlenebilir. O halde, suç ancak bilerek ve istenerek işlenebilir³⁹. Suç, taksirle işlenemez.

Kanaatimizce bu suçun olası kast ile işlenmesi de mümkün değildir. Çünkü olası kastta fail, gerçekleştirdiği fiilin muhtemel bazı neticelerinin meydana gelebileceğini düşünmekte, bu neticelerin gerçekleşmesinin mümkün ve muhtemel olduğunu tasavvur etmektedir⁴⁰. Bir başka söylem ile olası kast durumunda fail, fiili işlerken, bu neticelerin muhtemelen gerçekleşebileceğini öngörmekte ve bunları kabul etmektedir⁴¹. Bu nedenle, bu suçun olası kast ile işlenmesi mümkün değildir. Kaldı ki suçun bilgi ve belgeleri sahte olarak üretmek ve bunlar üzerinde sahtecilik yapmak fiilleri esas itibarıyla birer sahtecilik suçudur. Doktrinde

³⁷ Burada düzenlenmiş bulunan sahtecilik suçları da diğer sahtecilik suçları gibi soyut tehlike suçudur. GÖKCEN, s. 185.

³⁸ Bununla birlikte "Gerek resmi belgede gerekse özel belgede sahtecilik suçunda zarar kavramına yer verilmiştir. Ancak zarar doğurmayan veya en azından böyle bir tehlike yaratmayan sahteciliğin cezalandırılması anlamsızdır. Bu nedenle Yargıtay içtihatları aracılığıyla, önceden olduğu gibi, suçun oluşması için zarar veya zara tehlikesinin aranması gerektiği" görüşü de ileri sürülmektedir. TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, Ceza Özel Hukuku, s. 962.

³⁹ "TCK m.204'de aldatma maksadıyla hareket edilmesine ilişkin bir ifadeye açıkça yer verilmemiş olsa da failin sahtecilik kastının bulunup bulunmadığının belirlenmesinde muhatabını aldatma maksadıyla hareket edip etmediği göz önünde bulundurulmalıdır". KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 734; "Belgede sahtecilik suçunun oluşabilmesi için, failin üzerinde tahrifat yaptığı şeyin, bir hukuki durumu tespit eden fonksiyon gördüğünü bilmesi yeterlidir". ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 248.

⁴⁰ ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 254; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 394 vd.; ÖZBEK / DOĞAN / BACAŞIZ, s. 266; DEMİRBAŞ, s. 383; AKBULUT, s. 409; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 170; HAKERİ, s. 219.

⁴¹ İÇEL, Kayhan / SOKULLUAKINCI, Fusun / ÖZGENÇ, İzzet / SÖZÜER, Adem / MAHMUTOĞLU, Fatih Selami / ÜNVER, Yener, Suç Teorisi Suç Kavramına İlişkin Genel Bilgiler, Suçun Yapısal Unsurları, Suçun Özel Oluşum Biçimleri, 2. Kitap, 3. Baskı, İstanbul, 2004, s. 153 vd.; KARAKEHYA, Hakan, "Olası Kast", Ceza Hukuku Dergisi, Yıl 1, Sayı 2, Aralık, 2006, s. 28 vd.; ÖZBEK / DOĞAN / BACAŞIZ, s. 266.

aksi kanaat ileri sürülmüş olsa da⁴² Yargıtay'ın istikrar kazanmış görüşüne göre; sahtecilik suçlarının zaten olası kast ile işlenmesi mümkün değildir⁴³.

D. SUÇUN HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

En geniş anlamı ile hukuka aykırılık, hukukça korunmuş hak veya yarara saldırı, yani fiilin hukuk düzenine uygun olmaması anlamındadır⁴⁴. Ceza hukuku anlamında hukuka aykırılık ise, suç tipini ihlâl eden hareketin sadece ceza hukuku ile değil, tüm hukuk düzeni ile çelişki halinde bulunmasıdır⁴⁵. Bir başka anlatımla hukuka aykırılık, suç tipini ihlâl eden hareketin, hukuk düzeni tarafından tasvip edilmesini, uygun görülmesini gerektiren ve hukuka uygunluk nedeni olarak isimlendirilen bir durumun bulunmamasıdır⁴⁶.

Bu suçun mahiyeti icabı ilgilinin rızası, hakkın kullanılması ve meşru savunma çerçevesinde işlenmesi mümkün değildir. Bunun yanı sıra bu suç bakımından hukuka uygunluk nedenlerinden kanun hükmü-

⁴² Bunun için bkz.: "Suç, bir avukatın belgenin sahte olabileceğini düşünmüş olmasına rağmen, mahkemeye delil olarak ibraz etmesi örneğinde olduğu gibi olası kastla da işlenebilir." TEZCAN / ERDEM, / ÖNOK, Ceza Özel Hukuku, s. 969; Aynı görüş doğrultusunda GÖKCEN, s. 220-221; "TCK m.204/2 maddesinde yazılı kamu görevlisi tarafından işlenen resmi belgede sahtecilik suçunun olası kast ile işlenmesi mümkündür. Örneğin; noterin kimlik bilgilerini onayladığı kişinin doğru kişi olup olmadığını yeteri kadar araştırmadan, olursa olsun diyerek belgeyi düzenlemesi" örnek olarak ifade edilmektedir. GÖKCEN, s. 331; Aynı doğrultuda: KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 737.

⁴³ "Sahibi bulunduğu aracın gerekli harçlar yatırılıp ilgili diğer belgelerde eklenerek yetkili istasyona götürülüp teknik muayenesinin yapılmadığı, araç teslim edilmeksizin sadece ruhsatının kimliği tespit edilemeyen şahsa verilerek muayene işleminin sahte biçimde yapıldığını bilecek durumda olan sanığın, yüklenen suçu kasten işlediği sabit olduğu gibi resmi belgede sahtecilik suçunun olası kastla işlenemeyeceği gözetilmeden, suçun olası kastla işlendiğinden bahisle sanık hakkında TCK'nun 21/2 maddesinin uygulanması" yasaya aykırı bulunmuştur. Yarg.11.CD., 23.01.2013 gün ve 2011/4333 E., 2011/1189 K.; Yarg.11.CD., 27.12.2012 gün ve 2010/ 12579 E., 2012/22578 K.

⁴⁴ KUNTER, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları, İstanbul 1949, s. 77.

⁴⁵ DEMİRBAŞ, s. 263; HAKERİ, s. 302; KATOĞLU, Tuğrul, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Ankara, 2003, s. 23-24; ÖZBEK / DOĞAN / BACAĞIZ, s. 274; AKBULUT, s. 466; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 262; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 313.

⁴⁶ Türk Ceza Hukuku bakımından hukuka uygunluk nedenleri, TCK m.24'de düzenlenen görevin ifası, m.25'de düzenlenen meşru savunma ve zorunluluk hali ile m.26'da düzenlenen bulunan hakkın icrası ve mağdurun rızası olarak tasnif edilebilir. DEMİRBAŞ, s. 269 vd.; HAKERİ, s. 309 vd.; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 487; AKBULUT, s. 473; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 272; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 323.

nün yerine getirilmesi, (TCK m. 24/1) gündeme gelebilir⁴⁷. Çünkü Kanun'un 6'ncı maddesinin ilk fıkrasının "e" bendine göre; MİT görevlerini yerine getirirken "İstihbari faaliyetler için görevlendirilenlerin kimliklerini değiştirebilir, kimliğin gizlenmesi için her türlü önlemi alabilir, tüzel kişilikler kurabilir. Kimliğin oluşturulması veya tüzel kişiliğin kurulması ve devam ettirilmesi için zorunlu olması durumunda gerekli belge, kayıt ve dokümanlar ile araç ve gereçler hazırlanabilir, değiştirilebilir ve kullanılabilir". Bu durumda hazırlanan bu belge ve bilgilerin gerçeğe aykırı olduğu son derece açıktır. Bununla birlikte bu durum görevin ifasından (kanun hükmünün yerine getirilmesinden) kaynaklandığı için eylem TCK m. 24/1 hükmü gereğince suç teşkil etmeyecek demektir⁴⁸. Nitekim Yargıtay 16. CD yeni tarihli bir kararında, "Sanığın hukuki durumunun TCK m. 24 hükmü gereğince değerlendirilmesi gerektiği, MİT Başkanlığınca gönderilen yazıyla, sanığın teşkilat nezdinde paylaştığı bilgiler ile silahlı terör örgütü yapılanmasına mensup birçok şahsın ortaya çıkarılmasına yardımcı olduğu, bu yapılanmaya yönelik mücadeleye önemli katkılar sağladığının bildirildiği, 2937 Sayılı Kanun'un Ek 1'inci madde, 2'nci fıkrası ve TCK m. 24/1 hükmü gereğince, görev, faaliyet ve yardımları nedeniyle sanığın sorumlu tutulamayacağına" karar vermiştir⁴⁹.

III. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

A. TEŞEBBÜS

Bu suça teşebbüs mümkündür. Çünkü suça teşebbüs, işlenmek istenen bir suçun icrasına elverişli araçlarla başlanılmasına rağmen, elde

⁴⁷ TCK m.24/1 hükmüne göre, "Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilemez".

⁴⁸ KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 737.

⁴⁹ "MİT Başkanlığı'nın dosyaya ibraz edilen yazı çerçevesinde, sanığın hukuki durumunun TCK m.24 hükmü gereğince değerlendirilmesi gerektiği, çünkü sanığın teşkilat nezdinde paylaştığı bilgiler ile silahlı terör örgütü yapılanmasına mensup birçok şahsın ortaya çıkarılmasına yardımcı olduğu, bu yapılanmaya yönelik mücadeleye önemli katkılar sağladığının bildirildiği, 2937 Sayılı Kanun'un Ek 1'inci madde, 2'nci fıkrası gereğince, görev faaliyet ve yardımları nedeniyle sorumlu tutulamayacağına belirtilmediği, bu hükmü göre; "6'ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendine göre kimlikleri değiştirilenler, MİT'in görev ve faaliyetlerine yardımcı olanlar veya istihbarat hizmetlerinde istifade edilenler, kamu görevlisi olup olmadıklarına bakılmaksızın; görev, faaliyet ve yardımları sebebiyle sorumlu tutulamaz» hükmünü içerdiği anlaşılmakla, anılan yasa hükmü ve TCK m.24 hükmü gereğince sanığın sorumluluğunun bulunmadığına" karar verilmiştir. Yarg.16. CD, 18.07.2019 gün 2019/6994 E., 2019/5050 K.

olmayan nedenlerden dolayı icra hareketlerinin tamamlanamaması veya icra hareketleri tamamlandığı halde failin istemi dışındaki nedenlerden dolayı neticenin meydana gelmemesidir⁵⁰.

Söz konusu bu suçu oluşturan ve yukarıda ele alınan filleri meydana getiren her bir icrai hareketin parçalara ayrılmasının mümkün olduğu, her bir durum bakımından suça teşebbüsün de söz konusu olabileceği söylenmelidir.

Buna göre; MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgelerin yetkisiz olarak alınmasına yönelik icra hareketinin gerçekleştirilmesi, fakat henüz belge ve bilginin alınamaması veya almaya yönelik icra hareketlerinin gerçekleştirilmesi sırasında sanığın yakalanması ve bu nedenle belge ve bilginin alınamaması durumunda, suçun teşebbüs aşamasında kaldığının söylenmesi gerekir.

Bilgi ve belgenin temin edilmesine yönelik icra hareketleri bakımından da aynı şey söylenebilir. Örneğin, bilgi ve belgenin satın almak suretiyle temin edilmesi için belge ve bilgiyi satacak olan kimse ile anlaşmanın yapılması, buna ilişkin ödemelerin gerçekleştirilmesi ve bilgi ve bilginin temini için satacak olan kimse ile bir yerde buluşulmasının kararlaştırılması ancak buluşma yerine geldiğinde failin yakalanması nedeniyle belgenin fail tarafından ele geçirilememesi durumunda, failin temin etmek fiilini tamamlayamadığı göz önünde bulundurularak, suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmelidir.

Bilgi ve belgenin çalınmasına teşebbüs bakımından ise hırsızlık suçunun teşebbüs halinde kalmasına ilişkin açıklamaların esas alınması gerektiği söylenebilir. Buna göre, failin hırsızlık suçunu icrasına ilişkin

⁵⁰ İÇEL, Kayıhan / EVİK, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Kitap, 4. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, s. 235; DEMİRBAŞ, s. 462; ZAFER, s. 294; CENTEL / ZAFER / ÇAKMUT, s. 439; HAKERİ, s. 476; HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, s. 327; DÖNMEZER / ERMAN, s. 413; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 676. vd.; BECCARIA, Cesare, Suçlar ve Cezalar (Beşeriyetin Mecellesi), Çev.: Dr. Muhiddin GÖKLÜ, 2. Baskı, Güven Basım ve Yayınevi, İstanbul 1961, s. 171; JESCHECK, Hans-Heinrich, Alman Ceza Hukukuna Giriş, Kusur İlkesi, (Çev.: Feridun YENİSEY), Beta Yayınları, İstanbul, 2007, s. 42.; ÖZBEK / DOĞAN / BACAŞIZ, s. 445; AKBULUT, s. 615; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 412 vd.; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 495.

icra hareketlerini gerçekleştirdiği sırada yakalanması veya bilgi ve belgeyi bulunduğu yerden aldığı halde kendi egemenlik alanına geçiremeden yakalanması durumlarında, suçun teşebbüs aşamasında kaldığı söylenecektir. Örneğin; failin bilgi ve belgeleri çalmak için MİT'in bir birimine girdiği, belge ve bilgileri almaya çalıştığı sırada yakalanması veya bilgi ve belgeleri aldıktan sonra dışarı çıkar çıkmaz belge ve bilgiyi henüz kendi egemenlik alanına geçiremeden yakalanması durumunda, suçun teşebbüs aşamasında kaldığı söylenmelidir.

Belge ve bilginin yok edilmesi bakımından ise failin belge ve bilginin yok edilmesine ilişkin icrai eylemlerini gerçekleştirdiği sırada yakalanması veya yok etmeye yönelik eylemlerini bitirdiği halde failin elinde olmayan bir nedenden ötürü bilgi veya belgenin yok olmaması durumunda, suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmelidir. Örneğin; failin dijital ortamda bir bilgi veya belgeyi yok etmek amacıyla silmeye çalışması sırasında yakalanması veya böylesi bir ortamdaki bilgi ve belgenin silinmesi (yok edilmesi için) failin gerekli işlemi yaptığı halde, bilgi ve belgenin dijital ortamda geri getirilebilmesi durumunda, failin eyleminin teşebbüs aşamasında kaldığının kabulü gerekir⁵¹.

Bununla birlikte bilgi ve belgenin sahte olarak üretilmesi veya bilgi ve belge üzerinde sahtecilik fiilleri bakımından teşebbüsün söz konusu olup olmayacağı tartışılabilir. Çünkü TCK'da düzenlenmiş bulunan sahtecilik suçlarına teşebbüsün mümkün olup olmadığı tartışmalıdır.

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, *“sanıklara yükletilen resmi belgede sahtecilik eylemine kalkışmanın hukuken olanaklı olmadığı, diplomanın sahte olarak düzenlendiği anda suçun da tamamlanmış sayılacağına”*⁵² karar vermiştir. Benzer biçimde 11. CD de *“resmi belgede sahtecilik suçlarının niteliği gere-*

⁵¹ TCK m.205'de yazılı resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek suçunun tamamlandığından söz edebilmek için gerçekleştirilen davranışın suçun konusunu oluşturan belgeyi kullanılamaz hale getirmiş olması gerekir. Belge yırtılmış olsa bile bir araya getirildiğinde kullanılabilir durumda ise fiil, teşebbüs aşamasında kalmıştır denilebilir. GÖKCEN, s. 387.

⁵² Yarg. 6.CD., 19.02.2004 gün ve 2004/21779 E., 2004/1532 K. (GÜNDÜZ / GÜLTAŞ, s. 60); *“Resmi belgede sahtecilik suçunun, belgenin düzenlenmesi ile oluşacağı gözetilmeden, sanığın tamamlanmış suçtan mahkumiyeti yerine teşebbüs hükümlerine göre cezalandırılması bozmayı gerektirir”*. Yarg.15.CD., 2016/601 E., 2016/7411 K.

ği neticesi harekete bitişik suçlardan olması nedeniyle bu suçlara teşebbüsün mümkün olmadığı, suçun belgenin düzenlenmesi, değiştirilmesi veya kullanılması ile oluşacağı” görüşündedir⁵³.

TEZCAN / ERDEM ve ÖNOK, failin suçun maddi unsurunu oluşturan seçimlik hareketlerden herhangi birini doğrudan icraya başlayıp, elinde olmayan nedenlerle suçu tamamlayamaması durumunda failin teşebbüs nedeniyle sorumlu tutulması gerektiğini, ancak sahtecilik suçlarında icra başlangıcının belirlenmesinin çoğu zaman mümkün olmadığını, bu nedenle suça teşebbüsün ancak istisnai durumlarda gündeme gelebileceğini ifade etmişlerdir⁵⁴.

Bizim de kabul ettiğimiz diğer bir görüşe göre ise, belgede sahtecilik suçlarının neticesi harekete bitişiktir. Bununla birlikte icra hareketlerinin bölünebildiği hallerde, icra hareketlerine başlanmış olup da failin elinde olmayan bir sebeple söz konusu bu icrai hareket tamamlanamamış ise teşebbüs hükümlerinin uygulanması gerekir⁵⁵. Çünkü neticesi harekete bitişik suçlar bakımından önceki TCK zamanında kabul edilen tam teşebbüs yani icrai hareketin tamamlanması ile birlikte, neticenin meydana gelmediği hal söz konusu olamaz ise de eksik teşebbüs olarak kabul edilen icrai harekete başlanmış olmakla birlikte, bunun failin elinde olmayan bir sebepten ötürü tamamlanamaması mümkündür. O

⁵³ “Saniğin katılanın kimlik bilgilerine göre düzenleyip üzerine katılan ait fotoğrafı yaptırdığı imzasız nüfus cüzdanı talep belgesini kızı aracılığı ile muhtara gönderdiği, ancak muhtarın şüphelenerek belgeyi onaylamayıp katılana durumu bildirmesinden ibaret olayda, resim belgede sahtecilik suçunun unsurları itibariyle oluşmadığı gözetilmeden, eylemin teşebbüs aşamasında kaldığından bahisle mahkumiyet hükmü kurulması” bozmayı gerektirir. Yarg.11.CD., 26.02.2015 gün ve 2014/1485 E., 2015/22917 K., (GÖKCEN, s. 254) ; “Resmi belgede sahtecilik suçlarına teşebbüsün mümkün olmadığı, suçun sahte resmi belgenin düzenlenmesi, değiştirilmesi veya kullanılması halinde oluşacağı cihetle, saniğin mağdur adına muhtarlığa sahte nüfus cüzdanı talep belgesi tanzim ettirmesi ve bu belge ile nüfus müdürlüğüne müracaat ederek mağdur adına nüfus düzenlemeye çalışırken yakalanması eyleminde tamamlanmış resmi belgede sahtecilik suçundan ceza verilmesi gerekirken resmi belgede sahteciliğe teşebbüs suçundan ceza verilmesinin doğru olmadığı” Yarg.11.CD., 02.04.2012 gün ve 2012/1057 E., 2012/4596 K.

⁵⁴ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, Ceza Özel Hukuku, s. 969.

⁵⁵ BAKICI, Sedat / YALVAÇ, Gürsel, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümler (2), Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s.732; “Resmi belgede sahtecilik suçu sırf hareket suçlarındandır. Bu nedenle, kanuni tarifte öngörülen seçimlik hareketlerden birinin icrasıyla birlikte suç tamamlanır. Diğer sırf hareket suçlarında olduğu gibi bu suç da tamamlanma anına kadar teşebbüse elverişlidir”. KOCA / ÜZÜLMEZ, Özel Hükümler, s. 740.

halde sahtecilik suçları bakımından da icrai hareketin bölünebilir olduğu durumlarda, icrai hareketin başlanmasına rağmen tamamlanamadığı durumlar için suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmelidir.

Teşebbüs bahsinde ele alınması gereken bir diğer konu da etkin pişmanlık olabilir. Etkin pişmanlık, failin, suç, netice dâhil olmak üzere bütün unsurları ile tamamlanmasından sonra, pişmanlık duyarak, verdiği zararı, aynen veya nakden gidermesi veya pişmanlık duyduğunu gösteren bir hareket yapması olarak ifade edilebilir⁵⁶.

Kanaatimizce bu suç bakımından bir etkin pişmanlık halinin ayrıca düzenlenmesi uygun olur⁵⁷. Zira bu suçun işlenmesinden sonra suç işleyenin elde ettiği bilgi veya belgeyi ne yaptığı, kimlere vermiş olduğu son derece önemlidir. Belge ve bilginin başka devletlerin istihbarat birimlerinin eline geçip geçmediği veya kimlere ulaştırıldığı öğrenilmesi, teşkilat bakımından suçun işlenmesinden sonra alınacak önlemler bakımından önemli olabilir. Bunun yanı sıra, elde edilen bilgi veya belgenin etkin pişmanlık gösterilerek iade edilmesi gibi bir durum, kuşkusuz ortaya çıkması muhtemel daha büyük bir zararın gerçekleşmesine de engel olabilir⁵⁸.

B. İŞTİRAK

Kanunlardaki düzenleme gereğince, tek bir fail ile işlenebilen bir suçun birden çok fail tarafından, aralarındaki anlaşma ve işbirliği gere-

⁵⁶ ZAFER, s. 305; CENTEL / ZAFER / ÇAKMUT, s. 464-465; DÖNMEZER / ERMAN, s. 443 - 452; HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, s. 342; İÇEL, / EVİK, s. 259; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 715; DEMİRBAŞ, s. 484; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 443; HAKERİ, s. 517.

⁵⁷ Resmi belgede sahtecilik suçunun bünyesinin etkin pişmanlığa müsait olmadığı ileri sürülmüştür. GÖKCEN, s. 251; Kanaatimizce burada düzenlenen sahtecilik suçları da dahil olmak üzere cezalandırılan tüm suçlar bakımından etkin pişmanlık hali kabul edilebilir. Bu suçların bünyesinin etkin pişmanlığa uygun olmadığı söylenemez.

⁵⁸ Örneğin, TCK m. 192 hükmüne göre; uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarına iştirak etmiş olanlar ya da kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduranlar bakımından kabul edilen bu düzenlemenin bu suçlar ile mücadele bakımından yararlı ve etkili olduğu söylenmelidir. ÇETİN, Soner Hamza, Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek, Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu (TCK m.191), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜHFD), 65 (4) 2016, (s. 1353-1480), s.1423-1429.

MİT'İN GÖREV VE FAALİYETİNE İLİŞKİN BİLGİ VE BELGE ÜZERİNDE SUÇ İŞLENMESİ İLE MİT MENSUPLARININ KİMLİKLERİNİN İFŞA EDİLMESİ VE KİMLİKLERİ ÜZERİNDE İŞLENEN SAHTECİLİK SUÇU (2937 SAY. KANUN m. 27/1 ve 2)

ğince gerçekleştirilmesi durumunda, failer arasında suç ortaklığı söz konusu olmakta ve bu şekilde işlenen suçlara da iştirak halinde işlenen suçlar denilmektedir⁵⁹.

Bu suç bakımından, iştirak hükümlerinin uygulanması bir özellik göstermemektedir. Bu nedenle, suça dolaylı faillik mümkündür. Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de, fail olarak sorumlu olacaktır. Kişinin bu suçu, kusur yeteneği olmayan bir kimseyi araç olarak kullanmak suretiyle işlemiş olması durumunda failin cezası, TCK m. 37/2 hükmü gereğince üçte birden yarısına kadar artırılacaktır

Bu suça azmettirme veya yardım etme hâli mümkündür.

Suçun, birlikte işlenilmesi de mümkün görünmektedir.

C. İÇTİMA

Kural olarak, ceza kanununun birden fazla normunun ihlâl edilmesi durumunda, ihlâl edilen norm sayısınca suç işlemiş sayılır⁶⁰. Buna karşın, TCK m. 44 hükmüne göre; “İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır”⁶¹.

Bu suç bakımından içtima açısından ele alınması gereken mesele, buradaki suç ile TCK’da bu suça benzer nitelikte yer alan düzenlemelerden hangisinin uygulanması gerektiği meselesi olabilir.

⁵⁹ DEMİRBAŞ, s. 493 vd.; HAKERİ, s. 526; İÇEL / EVİK, s. 263; CENTEL / ZAFER / ÇAKMUT, s. 472-473; HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, s. 346; BECCARIA, s. 171; JESCHECK, s. 44; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 721 vd.; ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ, s. 518; AKBULUT, s. 667; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 444; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 527.

⁶⁰ ZAFER, s. 330; ÇETİN, Soner Hamza, Türk Ceza Kanunu’nda Seçenek Yaptırımlar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, s. 297; ÇETİN, Soner Hamza, Türk Ceza Kanunu’nda Adli Para Cezası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 167-168; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 781; ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ, s. 539; DEMİRBAŞ, s. 540; AKBULUT, s. 742; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, 601.

⁶¹ HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, s. 377; CENTEL / ZAFER / ÇAKMUT, s. 502; ALACAKAPTAN, s. 60 vd.; JESCHECK, s. 55 vd.; DEMİRBAŞ, s. 553 vd.; HAKERİ, s.620; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s. 802; ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ, s. 555; AKBULUT, s. 798; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 628 vd.

Kanun'un 27/1 maddesinde ifade edilen bilgi ve belgeleri yetkisiz olarak alan ya da temin eden hakkında görevi kötüye kullanmak, çalan kimse hakkında hırsızlık, sahte olarak üreten veya bunlar üzerinde sahtecilik yapan hakkında sahtecilik veya yok eden hakkında ise mala zara vermek suçlarının da ayrıca oluştuğu söylenemez⁶². Çünkü burada özel hükmün genel hükme önceliği kuralı gereğince, MİT Kanunu'nun 27'nci maddesine öncelik tanınması ve bunun uygulanması gerekir⁶³. Buradaki düzenlemenin özel bir düzenleme olduğunun göz önünde bulundurulması ve belirtilen suç işleyenler hakkında ayrıca belirtildiği şekli ile görevi kötüye kullanmak, hırsızlık, sahtecilik veya mala zarar vermek suçlarının oluşmadığı ve bu nedenle bu suçlardan ayrıca failin cezalandırılmayacağını bilmesi gerekir⁶⁴.

Bu suçun zincirleme olarak işlenmesi mümkündür. Zincirleme suç, bir suç işleme kararıyla kanunun aynı hükmünün birkaç defa ihlâl edilmesi olup bu durumda kanun, bazı yönlerden her bir ihlâli bağımsız bir suç saymamakta ve ihlâllerin tümünü tek suç olarak değerlendirmektedir (TCK m. 43). Bu nedenle, suçun zincirleme (teselsül) halinden söz edebilmek için öncelikle, failde aynı suç işleme kararının varlığı, farklı zamanlarda işlenmiş birden fazla suç ve suçun mağdurunun aynı kişi olması gerekir⁶⁵.

⁶² Her ne kadar Kanun'un "Taleplerin karşılanması" kenar başlığını taşıyan 28'nci maddesine göre; "Bu Kanunda MİT'e verilen görev ve yetkiler çerçevesinde yapılan her türlü talep öncelikli olarak yerine getirilir, bu talepleri yerine getirenlerin hukuki ve cezai sorumlulukları doğmaz. Bu Kanun ile diğer kanunlarda aynı konuyu düzenleyen farklı hükümlerin bulunması halinde bu kanun hükümleri uygulanır" şeklindeki düzenlemenin burada uygulanması akla gelebilir ise de, kanaatimizce; bu düzenleme ile MİT Kanun'un uygulanmasındaki öncelik sorunu, madde kapsamı dikkat alınacak olursa sadece MİT'den yapılacak olan taleplerin karşılanması bakımındadır. Bu nedenle belirtilen sorunun çözümünde ceza hukukunun genel ilkeleri yol gösterici olmalıdır.

⁶³ Burada bir fikri içtima halinin bulunduğu söylene bile 26'nci maddede belirtilen suç için cezanın 4 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası olduğu, oysa TCK'da yer alan suçlar bakımından ise cezanın bundan daha az olduğu, nitekim bunlardan en ağırı olan TCK m. 142/1 (a) maddesinde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan eşya hakkında hırsızlık suçunun işlenmesinde bile cezanın 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası olduğu dikkate alınacak olursa, burada yine Kanunun 26'nci maddesinin uygulanması söz konusu olacaktır.

⁶⁴ "Aynı eyleme görünüşte uygulanabilir durumda bulunan çeşitli normlardan birisi diğer normların unsurlarının yanı sıra bazı ek unsur ve özellikler de ihtiva ediyorsa özel-genel norm ilişkisi söz konusu olur". HAKERİ, s. 633; DEMİRBAŞ, s. 540.

⁶⁵ SANCAR YALÇIN, Türkan, Müteselsil Suç, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1995, s. 19 ; CENTEL / ZAFER / ÇAKMUT, s. 509; ALACAKAPTAN, s. 60 vd.; ARTUK / GÖKCEK / ALŞAHİN / ÇAKIR, s.

MİT'İN GÖREV VE FAALİYETİNE İLİŞKİN BİLGİ VE BELGE ÜZERİNDE SUÇ İŞLENMESİ İLE MİT MENSUPLARININ KİMLİKLERİNİN İFŞA EDİLMESİ VE KİMLİKLERİ ÜZERİNDE İŞLENEN SAHTEÇİLİK SUÇU (2937 SAY. KANUN m. 27/1 ve 2)

Suçun mağdurunun aynı olması gerektiği hususundaki gerekliliğin⁶⁶, bu suç bakımından bir sorun olmayacağı açıktır. Çünkü söz konusu bu suçun mağduru kamu olarak kabul edilse bile suçtan zarar göreni yukarıda da belirtildiği üzere, MİT'dir.

Zincirleme suç hükmünün bu suç bakımından uygulanabilmesi için de yine birden fazla gerçekleştirilen eylemlerin, farklı tarihlerde işlenmiş olması gerekir⁶⁷.

Kanaatimizce TCK'nın 212'nci maddesine göre “*Sahte resmi veya özel belgenin bir başka suçun işlenmesi sırasında kullanılması halinde, hem sahtecilik hem de ilgili suçtan dolayı ayrı ayrı cezaya hükmedilmesine*” ilişkin kural, bu suç bakımından da geçerlidir. Bu nedenle buradaki sahtecilik suçunun bir başka suçun işlenmesi sırasında kullanılması (örneğin ayrıca dolandırıcılık suçunun da işlenmiş olması) durumunda, işlenmiş olan bu suçtan da failin cezalandırılması gerekir⁶⁸. Yargıtay'ın da kararında belirttiği gibi; sahtecilik suçları esas itibariyle amaç değil, birer araç suçtur. Yani fail esas itibariyle amaç suçu işleyebilmek için araç suç

792; DEMİRBAŞ, s. 545; ZAFER, s. 336; DÖNMEZER / ERMAN, s.392- 393 ; HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, s. 383; ÖZBEK / DOĞAN / BACAĞSIZ, s. 543; AKBULUT, s.775; KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 516; ÖZGENÇ, Genel Hükümler, s. 610; HAKERİ, s. 597; TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, Ceza Özel Hukuku, s. 970; YCGK, 14.01.2014 gün ve 2014/384 E., 2014/2 K., YCGK, 03.12.2013 gün ve 2013/1475 E., 2013/577 K., YCGK 2013/173 E., 2013/145 K., YCGK 08.07.2013 gün ve 2003/189 E., 2003/207 K.

⁶⁶ Bunla birlikte, sahtecilik suçları bakımından Yargıtay'ın bu konuda verdiği kararlar, mağdurun aynı kimse olması gerektiğine ilişkin şartın zorlama yoluyla işletilmemesi anlamına gelmektedir. Örneğin: “*Sahtecilik suçlarının hukuki konusunun kamu güveni olduğu, suçun işlenmesi ile kamu güveninin sarsılması dışında, bir veya birden fazla kişi de haksızlığa uğrayıp, suçtan zarar görmesi halinde dahi, suçun mağdurunun toplumu oluşturan bireylerin tamamının, diğer ifadeyle kamunun olduğuna dair kabulün etkilenmeyeceği, buna göre, sanıklar tarafından eylem ve fikir birliği içinde hareket edilmek suretiyle, aynı suç işleme kararıyla, farklı mağdurlara değişik zamanlarda verilmek suretiyle kullanılan çekler nedeniyle tek bir sahtecilik suçundan ceza verilip, bunun TCK 43 maddesi gereğince zincirleme suç hükümleri gereğince artırılması gerekir*”. YCGK., 22.04.2014 gün ve 2013/11-397 E., 2014/202 K., Yarg.15.CD., 2016/1526 E., 2016/5207 K.

⁶⁷ “*sanıklar hakkında başlatılan soruşturmalarda söz konusu trafik muayenelerinin belge üzerinde yazılı tarihleri farklı ise de; her iki muayenenin de sahte olarak oluşturulduğu ve bu muayenelerin farklı tarihlerde düzenlendiğine dair kesin delil bulunmadığından, olayda TCK m.43/1 maddesinin uygulanmayacağına gözetilmemesi yasaya aykırıdır.*” YCGK, 2017/1090 E., 2018/628 K., (YURTCAN 2019, s. 147); Aynı doğrultuda: Yarg.11.CD., 05.03.2015 gün ve 2014/13695 E., 2015/23133 K., Yarg.11.CD., 04.04.2013 gün ve 2011/10809 E., 2013/5616 K., (GÖKCEN, s. 281).

⁶⁸ Yarg.5.CD., 2007/637 E., 2007/3568 K., YKD, Sy. 2009/2; Yarg.5.CD., 29.05.2008 gün ve 2008/810 E., 2008/5474 K., Yarg.5.CD., 15.05.2007 gün ve 2007/637 E., 2007/3568 K., Yarg.5.CD., 18.10.2010 gün ve 2006/10942 E., 2010/7566 K.

konumunda bulunan sahtecilik suçunu işlemektedir⁶⁹. Onun için, böylesi bir durumda araç suç konumunda olan sahtecilik suçundan da ayrıca failin cezalandırılması gerekir.

§2 MİT MENSUPLARININ KİMLİKLERİNİN İFŞA EDİLMESİ VE KİMLİKLERİ ÜZERİNDE İŞLENEN SAHTECİLİK SUÇU (2937 SAYILI KANUN m. 27/2)

I. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Bu suç ile korunmak istenen hukuki değer birden fazla olduğu söylenebilir. Çünkü MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerinin, makam, görev ve faaliyetlerinin ifşa edilmesinin cezalandırılması ile⁷⁰ MİT mensupları ve ailelerinin can ve mal güvenliğine yönelik bir kısım saldırıların önüne geçilmesi ve dolayısıyla bunların yaşam hakları, vücut bütünlükleri ile mal varlıklarının korunmasının hedeflendiği, bu durumda korunan hukuki değer söz konusu bu kimselerin yaşam hakkı, vücut bütünlüğü ve mal varlıklarının korunması hakkı olduğu söylenebilir.

MİT mensuplarının kimliklerinin sahte olarak düzenlenmesi veya değiştirilmesi ya da bu sahte belgelerin kullanılmasının cezalandırılması ile diğer sahtecilik suçlarında olduğu gibi kamunun söz konusu bu resmi belgelere duyduğu inancın korunmasına çalışıldığı, bu nedenle burada korunan hukuki değer ise kamunun güveni (itimadı) olduğu söylenebilir.

II. SUÇUN UNSURLARI

A. SUÇUN KANUNİ TANIMI

Kanun'un 27'nci maddesinin ikinci fıkrasında MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini herhangi bir yolla

⁶⁹ YCGK, 2014/181 E., 2015/ 131 K.

⁷⁰ Bu fıkra da yer alan "ailelerinin kimliklerini" ibaresinden sonra gelmek üzere, "makam, görev ve faaliyetlerini" ibaresi 15.08.2017 gün ve 694 sayılı KHK'nin 75'inci maddesiyle eklenmiştir.

ifşa edenler ile MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenleyen veya değiştiren ya da bu sahte belgeleri kullananların cezalandırılacağı belirtilmektedir. Burada yer alan “*ailelerinin kimliklerini*” ibaresinden sonra gelmek üzere “*makam, görev ve faaliyetlerini*” ibaresi 15.08.2017 gün ve 694 sayılı KHK'nin 75'inci maddesi ile eklenmiş, böylece maddenin uygulama kapsamı genişletilmiştir. Bunun yapılmış olması ile MİT mensupları ve ailelerinin sadece kimliklerinin ifşa edilmesi, MİT mensuplarının ise makam, görev ve faaliyetlerinin getirilen bu koruma kapsamı dışında kalmasının önüne geçilmiştir. Düzenlemenin yerinde olduğu söylenmelidir.

MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenleyen veya değiştiren ya da bu sahte belgeleri kullananların cezalandırılacağı açıkça belirtilmiş olması ile; söz konusu kimliklerin maddenin birinci fıkrasında belirtilen MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeler kapsamında olup olmadığı gibi bir tartışmanın da önüne geçilmiş olmaktadır.

B. SUÇUN MADDİ UNSURLARI

1. Fail

a. Somut Suçun Faili

Somut suçun faili, MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini herhangi bir yolla ifşa eden, MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenleyen, değiştiren ya da bu sahte belgeleri kullanan gerçek kişidir. Buna göre suçun faili herkes olabilir.

b. Basın Kanunu ve 5651 Sayılı Kanun Gereğince Sorumluluğu Bulunanlar

Bunun yanı sıra Kanun'un 3'üncü fıkrasına göre; “*Birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki bilgi ve belgelerin; radyo, televizyon, internet, sosyal medya, gazete, dergi, kitap ve diğer tüm medya araçları ile her türlü yazılı,*

görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim araçları vasıtasıyla yayımlanması, yayılması veya açıklanması hâlinde; 9.6.2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 11'inci maddesi ile 4.5.2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 4'üncü ve 6'ncı maddeleri hükümlerine göre sorumlulukları belirlenenler ile bunları yayanlar hakkında üç yıldan dokuz yıla kadar hapis cezası verilir” denilmektedir.

Buna göre, ifşa etmek eyleminin 3'üncü fıkrada gösterilen vasıtalar-
dan biri ile gerçekleştirilmesi durumunda, suçun asıl failinin 2'nci fıkra
hükmüne göre; 3'üncü fıkra gereğince sorumluluğu bulunanların ise
3'üncü fıkra hükmüne göre cezalandırılması gerektiği anlaşılmaktadır.

2. Mağdur

Suçun mağduru; kimlikleri, makam, görev ve faaliyetleri herhangi
bir yolla ifşa edilen MİT mensupları ve aileleri ile kimlikleri sahte olarak
düzenlenen veya değiştirilen MİT mensuplarıdır.

MİT mensubu, Kanun'un 2'nci maddesinde tanımlanmaktadır.
Buna göre; *“Bu Kanun veya bu Kanuna göre çıkartılmış yönetmeliklerde
yazılı görevleri yerine getirmekle görevlendirilmiş MİT personeli ile diğer
görevliler”* MİT mensubu sayılmaktadır. Aynı hükme göre MİT perso-
neli ise, MİT'in kadrosuna dâhil olan memurları, Türk Silahlı Kuvvetle-
ri kadrolarında olup MİT 'de görevlendirilenleri ve MİT 'de çalıştırılan
sözleşmeli personeli ifade eder. Kanaatimizce maddedeki *“bu kanuna
göre çıkartılmış yönetmeliklerde yazılı görevleri yerine getirmekle görevlen-
dirilmiş kimseler”* kavramına, Kanun'un 26'ncı maddesinde haklarında
soruşturma ve yargılama yapılabilmesi için izin verilmesi gerekenler sa-
yılırken gösterilen *“belirli bir görevi ifa etmek üzere kamu görevlileri ara-
sından Cumhurbaşkanı veya Başbakan tarafından görevlendirilenlerin”* de
dâhil edilmesi gerekir.

Kimlik kartlarının sahtecilik suçlarına konu edilmesi durumunda,
kimlik belgeleri sahte olarak düzenlenen kimselerin, sahtecilik suçları

bakımından suçtan zarar gören sıfatıyla davalara katılabileceği ve verilen kararlara karşı da kanun yoluna da başvurabileceklerinin kabulü gerekir⁷¹.

3. Maddi Konu

Suçun maddi konusu, MİT mensuplarının kimliklerinin sahte olarak düzenlenmesinde sahte olarak düzenlenen kimlik, kimliğin değiştirilmesinde değiştirilen kimlik ya da bu sahte belgelerin kullanılmasında kullanılan sahte kimlik belgesidir.

4. Fiil

Suçun oluşturan fiiller, birden fazla olacak şekilde gösterilmektedir. Bir başka söylem ile bu suç da seçimlik hareketli bir suçtur. Seçimlik hareketlerden birinin gerçekleştirilmesi durumunda, suç işlenmiş sayılacaktır. Seçimlik hareketlerden birden fazlasının bir arada gerçekleştirilmiş olması durumunda, bu suçun işlenilmesindeki özellikler ve ortaya çıkan zarar miktarı dikkate alınarak, fail hakkında daha fazla bir cezanın tayin ve tespit edilmesi söz konusu olabilir (TCK m. 61).

a. MİT Mensupları ve Ailelerinin Kimliklerini, Makam, Görev ve Faaliyetlerini Herhangi Bir Yolla İfşa Etmek

MİT mensubu kavramından ne anlaşılması gerektiği yukarıda ifade edildiği için burada tekrar edilmeyecektir. Bununla birlikte; herhangi bir yol ile makam, görev ve faaliyetleri ifşa edilen MİT mensuplarının ailelerinin kimliklerinin de ifşa edilmesi suç kapsamına dâhil edilmiştir. Kanun'un m. 12/2 hükmüne göre⁷²; "*MİT personelinin kimliğinin gizlenmesi esastır*"⁷³.

⁷¹ Yarg.8.CD., 2015/2403 E., 2015/15007 K.

⁷² Ek fıkra: 15.08.2017 tarihli 694 Sy.KHK, 68 m.

⁷³ Hükmün devamına göre ise "*Bu personele ilişkin özlük ve sosyal güvenlik haklarının tespitinde MİT Müsteşarlığı kayıtları esas alınır. Buna ilişkin usul ve esaslar Sosyal Güvenlik Kurumu ile MİT Müsteşarlığı tarafından müştereken hazırlanan ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan yönetmelikle belirlenir*".

İfşa etmek; gizli bir şeyi yaymak, ortaya dökmek, açığa vurmaktır.⁷⁴ Üzerinde durulması gereken önemli noktalardan biri ise ifşa etmenin bir kez gerçekleştirilmesinden sonra, MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini ifşa etmek eyleminin yeniden gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceğidir. Kanaatimizce ifşa etmek bir şeyi açığa çıkartmak, ortaya dökmek ve açığa vurmaktır olduğuna göre, bunu ilk kez gerçekleştiren kimsenin eyleminin suç sayılması gerekir. MİT mensubu ve ailesinin kimliği, makamı, görevi veya faaliyeti bir kez açığa çıkartılıp ortaya konulduktan sonra, suç işleyen kimseden öğrenmiş olduğu bu bilgileri bir başkasının yeniden açığa çıkartmasından, ortaya koymasından söz edilemez. Bu durumda, açığa çıkartılacak, ortaya konulacak MİT mensubu ve ailesinin kimliği, makamı, görevi ve faaliyetinin var olduğu söylenemeyeceği için esasen böylesi bir durumda suçun kurucu unsurunun da olmadığı söylenmelidir. İfşa etmek; bulmak, keşfetmek gibidir. Nasıl ki bulunmuş veya keşfedilmiş bir şey yeniden bulunamaz ve keşfedilemez ise ifşa edilmiş bir şeyin de yeniden ifşa edilmesi diye bir şey olamaz.

İfşa yani açığa çıkartmanın nasıl olması gerektiği ise kanunda, *herhangi bir yol ile denmek suretiyle, açık bırakılmaktadır*. Bununla birlikte, buradaki ifşa etmenin Kanun'un 3'üncü fıkrasında belirtildiği gibi *"radio, televizyon, internet, sosyal medya, gazete, dergi, kitap ve diğer tüm medya araçları ile her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim araçları vasıtasıyla yayımlanması, yayılması veya açıklanması hâlinde ya da 5187 sayılı Basın Kanununun 11'inci maddesi ile 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 4'üncü ve 6'ncı maddeleri hükümlerine göre sorumlulukları belirlenenler tarafından gerçekleştirilmesi halinde, bunların da 3'üncü fıkra gereğince cezalandırılması gerektiği* söylenmelidir.

⁷⁴ "İfşa (Arapça isim)(çoğulu, ifşaat): gizli bir şeyi yayma; ortaya dökme, açığa vurma" demektir. DEVELİOĞLU, s. 478.

b. MİT Mensuplarının Kimliklerini Sahte Olarak Düzenlemek

MİT mensuplarına gerektiğine kendilerini tanıtmak bakımından verilen ve teşkilat tarafından düzenlenen bu kimliklerin sahte olarak düzenlenmesi ile suç oluşur.

Kimliğin sahte olarak düzenlenmesi; gerçek olmayan, gerçeği yansıtmayan bir kimlik belgesi anlamında olup örneğin; teşkilatta çalışmadığı halde, teşkilatta çalıştığını göstermek amacıyla tamamen gerçek dışı bir kimlik belgesinin düzenlenmesi ile suçun gerçekleştiği kabul edilmelidir.

c. MİT Mensuplarının Kimliklerini Değiştirmek

MİT mensuplarının kimliklerini değiştirmek, var olan bir kimlik üzerinde tahrifat yapmak suretiyle bir kısım veya üzerindeki bilginin tamamının değiştirilmesidir. Örneğin; kimlik üzerindeki tüm bilgiler aynen bırakıldığı halde; kimlik sahibinin fotoğrafının değiştirilmesi, bu kapsamda bir eylem olarak değerlendirilmelidir.

d. MİT Mensuplarının Sahte Olarak Hazırlanmış Kimliklerini Kullanmak

Kanun koyucu, tereddütleri gidermek bakımından MİT mensuplarının sahte olarak hazırlanmış kimliklerinin kullanılmasını da ayrıca belirtmek suretiyle; kimliğin biri tarafından sahte olarak hazırlanması, bir başkası tarafından ise bunun kullanılması durumunda, kullananın da eyleminin suç sayılmasını sağlamıştır. Bu nedenle, gerek kimliğin sahte olarak düzenlenmiş olması ve gerek ise kimlik üzerinde bir kısım değişiklikler yapılması suretiyle kimliğin kullanılması durumunda, fail bu fıkra hükmüne göre cezalandırılacaktır.

Failin kimliği sahte olarak kendisinin düzenlemesi ve bunu kullanması durumunda; suç için belirlenen iki seçimlik hareketin birlikte gerçekleştirilmesi söz konusu olduğundan, bu suçun işlenilmesindeki bir özellik olarak değerlendirilerek, bunun faile verilecek temel cezanın

belirlenmesinde göz önünde bulundurulması ve cezanın asgari haddenden ayrılmak suretiyle tayin edilmesi gerektiği söylenebilir (TCK m. 61).

MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenlemek, kimlikleri değiştirmek ve sahte olarak hazırlanmış kimlikleri kullanmak eylemlerinin esas itibariyle birer sahtecilik suçu olduğu ve bu nedenle düzenlenen, değiştirilen ve kullanılan sahte kimlik belgesi bakımından, bunun aldatıcı niteliğinin bulunması gerektiği son derece açıktır. Hazırlanan, değiştirilen ya da kullanılan kimlik belgesinin aldatıcı niteliği (iğfal kabiliyeti) nin suçun kurucu unsuru olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, bu hususta yukarıda birinci suç için yapılan açıklamaların burada da geçerli olduğunun bilinmesi gerekir.

C. SUÇUN MANEVİ UNSURU

Kanun'un açık anlatımı karşısında, suç, ancak *kasten* işlenebilir. Suçun olası kast ile işlenmesi, kanaatimizce mümkün değildir. Maddede gösterilen sahtecilik suçları bakımından bu suçların olası kast ile işlenmesinin mümkün olmadığı, Yargıtay kararları ile de açıklığa kavuşturulmuştur. Bu hususlara yukarıda değinildiği için burada tekrar edilmeyecektir.

D. SUÇUN HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

Bu suç bakımından da yukarıda incelenen suçta olduğu gibi, kanun hükmünün yerine getirilmesi (TC m. 24/1) gündeme gelebileceği gibi ayrıca hakkın kullanılması (TCK m. 26/1) hukuka uygunluk nedeninin de gerçekleşmesi mümkündür.

Bunun dışında suçun mahiyeti icabı, ilgilinin rızası veya meşru savunma çerçevesinde işlenmesi mümkün görünmemektedir. Kanun hükmünün yerine getirilmesi (TCK m. 24/1) hukuka uygunluk sebebi Kanun'un 6.maddesinin ilk fıkrasından kaynaklanabilir. Çünkü bu hükmün "e" bendine göre; MİT, görevlerini yerine getirirken "*İstihbari faaliyetler için görevlendirilenlerin kimliklerini değiştirebilir, kimliğin*

gizlenmesi için her türlü önlemi alabilir, tüzel kişilikler kurabilir. Kimliğin oluşturulması veya tüzel kişiliğin kurulması ve devam ettirilmesi için zorunlu olması durumunda gerekli belge, kayıt ve dokümanlar ile araç ve gereçler hazırlanabilir, değiştirilebilir ve kullanılabilir". Bu durumda hazırlanan bu belgelerin gerçeğe aykırı olduğu son derece açıktır. Bununla birlikte, bu durum kanun hükmünün yerine getirilmesi (ve görevin ifasından kaynaklandığı) için eylem suç teşkil etmeyecek demektir⁷⁵.

Bunun yanı sıra MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgelerin ifşası (açıklanması) eylemi bakımından hakkın kullanılmasına (TCK m. 26/1) ilişkin hukuka uygunluk nedeni de gündeme gelebilir. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun bu hususta verdiği karar, anılmaya değerdir. Bu kararda, MİT mensubunun kendisine teşvik ikramiyesi verilmesi istemini içeren dilekçesi ile bu dilekçeye cevaben verilen ve MİT Personel Başkanının imzasını taşıyan yazıyı, idare mahkemesine sunulmak üzere avukatına vermesinin, gizli bilgi ve belgelerin ifşası olarak değerlendirilmesi üzerine; hakkında soruşturma açıldığı ve soruşturma sonucunda naklen başka kuruma atandığı olayda, idare mahkemesine sunulan belgelerin niteliğinin tartışılmasının gerektiği, MİT Koruyucu Güvenlik Yönergesinde "gizli" tanımının, "izinsiz açıklandığı takdirde Milli Güvenliğimizi, prestij ve menfaatlerimizi ciddi surette haleldar edecek ve diğer yandan yabancı bir devlete geniş faydalar temin edecek mahiyette olan mesaj, doküman, gereç, tesis ve yerler için kullanılır" şeklinde yapıldığı ifade edilmektedir. Kararda ayrıca, MİT mensubunun özlük haklarıyla ve yönetsel konularla ilgili belgeleri mahkemeye sunduğu, yönergede belirtilen nitelikte herhangi bir belge ya da bilgiden söz edilmeyeceği, ayrıca bu durumun, Anayasa tarafından güvence altına alınmış olan, hak arama hürriyetinin doğal bir gereği olması ve 2577 sayılı Yasa'nın 3'üncü maddesinin öngördüğü biçimde dava konusu edilen işleme ilişkin belgelerin dilekçeye eklenmesi zorunluluğu karşısında da mevzuata aykırılığından söz edilemeyeceği⁷⁶. açıklanmaktadır

⁷⁵ KOCA / ÜZÜLMEZ, Genel Hükümler, s. 737.

⁷⁶ Davacının, MİT Müsteşarlığı ... Bölge Başkanlığı, ... Bölge Müdürlüğü emrindeki görevinden alınmasının Başbakanca uygun görülmesi üzerine, Milli Kütüphane Başkanlığı emrine şef olarak atanmasına ilişkin işlemin iptali ve bu işlemler nedeniyle yoksun kaldığı parasal haklarının yasal faiziyle birlikte ödenmesi-ne hükmedilmesi istemiyle açtığı davada, Danıştay Beşinci Dairesince davanın kabulüne karar verilmiş,

davali idareler ise kararı temyiz etmiştir. Yapılan temyiz incelenmesinde: Danıştay Beşinci Dairesince; 657 sayılı Yasanın 74/1. maddesinde “*Memurların bu kanuna tabi kurumlar arasında kurumların muvafakati ile kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya 68’nci maddedeki esaslar çerçevesinde derece yükselmesi suretiyle, buldukları sınıftan veya öğrenim durumları itibariyle girebilecekleri sınıftan bir kadroya nakilleri mümkündür...*” hükmüne yer verildiği, 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve MİT Kanununun «*Başka kuruma nakil*” başlıklı 19’ncü maddesinde de “*MİT fiili kadrosuna dahil personelden, teşkilatın özelliği ve hizmetin gerekli kıldığı şart ve vasıflar göz önüne alınarak teşkilata intibak edemedikleri üstlerince tescil edilenler, MİT Müsteşarının teklifi ve Başbakanın uygun görmesi üzerine genel hükümlere göre başka bir kurum veya kuruluşa naklen atanırlar*” hükmünün yer aldığı, MİT Müsteşarlığında kadro karşılığı sözleşmeli olarak çalışan personele, sözleşme esaslarının 8’nci maddesi (b) fıkrasında öngörülen iki aylık tutarın da teşvik ikramiyesi ödeneceğine ilişkin hüküm uyarınca, bu statüde çalışan personelden büyük çoğunluğuna teşvik ikramiyesi verildiği halde davacı MİT mensubuna verilmediği, yaptığı başvuruya verilen cevabi yazıda, takdire bağlı olan bu ikramiyenin kendisine ödenmeyeceğinin bildirilmesi üzerine, Erzurum İdare Mahkemesi’nde iptal davası açan davacı MİT mensubunun, dilekçe ekinde, teşvik ikramiyesi ödenmeyeceğine ilişkin red yazısı ile daha önce almış olduğu teşekkür ve takdirmelerini mahkemeye sunduğu ve MİT müsteşarının konuşmasından alınan ve teşvik ikramiyesine ilişkin olan bazı ifadelere de dilekçede yer verildiği gerekçesiyle hakkında soruşturma başlatıldığı, soruşturma sonunda da kınama cezasıyla tecziyesine ve idari yünden, kurum dışında bir başka yere naklinin önerildiği, bu nedenle dava konusu işlemin tesis edildiğinin anlaşıldığı, Anayasa’nın “*Hak arama hürriyeti*” başlığını taşıyan 36. maddesinde; “*Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir...*” hükmünün yer aldığı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 3’ncü maddesinde ise, dava konusu kararın ve belgelerin asılları veya örneklerinin dava dilekçesine ekleneceğinin belirtildiği, davacının kendisine teşvik ikramiyesi verilmesi istemini içeren dilekçesi ile bu dilekçeye cevaben verilen ve MİT Personel Başkanının imzasını taşıyan yazıyı, idare mahkemesine sunulmak üzere avukatına vermesinin gizli bilgi ve belgelerin ifşası olarak değerlendirilmesi üzerine hakkında soruşturma açıldığı ve soruşturma sonucunda naklen atanmış olduğu anlaşıldığına göre olayda idare mahkemesine sunulan belgelerin niteliğinin tartışılmasının gerektiği, MİT Korumacı Güvenlik Yönergesinde “*gizli*” tanımının, “*izinsiz açıklandığı takdirde Milli Güvenliğimizi, prestij ve menfaatlerimizi ciddi surette haleldar edecek ve diğer yandan yabancı bir devlete geniş faydalar temin edecek mahiyette olan mesaj, döküman, gereç, tesis ve yerler için kullanılır*” şeklinde yapıldığı, davacının özlük haklarıyla ve yönetsel konularla ilgili belgeleri mahkemeye sunduğu görülmekte olup, yönergede belirtilen nitelikte herhangi bir belge ya da bilgiden söz edilmeyeceği, ayrıca bu durumun, Anayasa tarafından güvence altına alınmış olan, hak arama hürriyetinin doğal bir gereği olması ve 2577 sayılı Yasanın yukarıda belirtilen 3’ncü maddesinin öngördüğü biçimde dava konusu edilen işleme ilişkin belgelerin dilekçeye eklenmesi zorunluluğu karşısında da mevzuata aykırılığandan söz edilmeyeceği, kaldı ki idare mahkemesince ara kararı ile Kurumdan istenerek getirilebilecek olan belgelerin, davacının avukatı vasıtasıyla mahkemeye ibraz edilmiş olmasının, avukatın ifa ettiği hizmetin kamu hizmeti niteliği taşıdığı da göz önüne alındığında gizli belgelerin ifşası olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı, öte yandan, 1986 yılından beri kurumda çalışmakta olan davacının aldığı teşekkür ve takdirmeler ile sicil notları dikkate alındığında, 2937 sayılı Yasanın teşkilata intibak edemeyenlerin başka bir kuruma nakline ilişkin 19’ncü maddesinin dava konusu işlemin tesisine esas alınmasında da yasal isabet görülmediği, bu durum karşısında anılan işlemde sebep ve maksat yönlerinden hukuka uyarlık bulunmadığı, ayrıca hukuka aykırılığı saptanan işlemler nedeniyle ilgililerin uğradıkları zararların tazmininin anayasal ve yasal bir zorunluluk olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemlerin iptaline, bu işlemler nedeniyle yoksun kaldığı parasal hakların davanın açıldığı tarihten itibaren yürütülecek yasal faiziyle birlikte idarece hesaplanarak davacıya ödenmesine dair Danıştay Beşinci Dairesinin 20.03.1996 günlü, E: 1994/7377, K: 1996/1170 sayılı Kararının onanmasına kararı verilmiştir. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, 27.11.1998 gün ve 1996/381 E., 1998/597 K.

III. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

A. TEŞEBBÜS

Bu suça teşebbüs mümkündür.

MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini herhangi bir yolla ifşa etmek için gerekli icra hareketlerini yapmaya başlayan; örneğin, söz konusu kimselerin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini sırf ifşa etmek amacıyla öğrenen fakat henüz bunları ifşa edemeden yakalanan bir failin eyleminin teşebbüs aşamasında kaldığı söylenebilir. Bununla birlikte ifşa etmenin icrai hareketlerinin başlangıcını tayin ve tespit etmenin çok kolay olamayacağını da söylemek gerekir. Örneğin; MİT'in bir yurt dışı operasyonuna katılan MİT mensuplarının kimliklerinin açıklanacağı bir TV programının yapılacağını ilan etmek durumunda, ifşa için icrai hareketin başladığı söylenebilir.

MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenlemek, değiştirmek veya bu sahte belgeleri kullanmak suçuna teşebbüs bakımından; Yargıtay'ın sahtecilik suçları bakımından teşebbüsü kabul etmediğine ilişkin yukarıda yapılan açıklamalar dikkate alınmalıdır. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi, kanaatimizce suçu oluşturan icrai hareketlerin bölünebilir olduğu her bir hal için icrai harekete başlanılmış olup da failin elinde olmayan bir sebepten ötürü icrai hareketin tamamlanamadığı durumlarda, suçun teşebbüs aşamasında kaldığının kabulü gerekir.

Teşebbüs bahsinde ele alınması gereken bir diğer konu da etkin pişmanlık olabilir. Yukarıda birinci suç bakımından belirtildiği biçimi ile bu suç bakımından da bir etkin pişmanlık halinin ayrıca düzenlenmesi uygun olacaktır.

B. İŞTİRAK

Bu suç bakımından, iştirak hükümlerinin uygulanması, bir özellik göstermemektedir. Bu nedenle, suça dolaylı faillik mümkündür. Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de, fail olarak sorumlu olacaktır

Bu suça azmettirme veya yardım etme hâli mümkündür.

Suçun, birlikte işlenmesi de mümkün görünmektedir.

C. İÇTİMA

Bu suç bakımından ele alınması gereken mesele, buradaki suç ile TCK'da bu suça benzer nitelikte yer alan düzenlemelerden hangisinin uygulanması gerektiği meselesi olabilir. Kanaatimizce uygulama önceliğinin hangisi olmasına ilişkin mesele, fikri içtima hükümlerine göre değil, yukarıda incelenen suç için yapılan açıklamalar doğrultusunda özel hüküm, genel hüküm ayırımına göre çözümlenmelidir. Kanunun 27/2 maddesinde yer alan düzenlemenin özel hüküm olduğu, göz önünde bulundurulmalıdır.

MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, sahte olarak düzenlemek, değiştirmek, sahte belgeleri kullanmak suçunun zincirleme olarak işlenmesi mümkün ise de kanaatimizce, MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini ifşa etmek fiilinin zincirleme olarak gerçekleştirilmesi eylemin doğası gereği mümkün değildir. Çünkü ifşa etmek eyleminin bir kez gerçekleştirilmesinden sonra, artık eylemin ikinci kez gerçekleştirilmesi için gerekli olan ifşa edilecek bir husus kalmamış demektir.

MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerinin sahte olarak düzenlenmesi ya da değiştirilmesinden sonra bu sahte belgeleri kullanmak bakımından, temadi söz konusu olabilir⁷⁷.

⁷⁷ Sahtecilik suçunu oluşturan seçimlik hareketlerin aynı belge ile ilgili olarak (aynı konu üzerinde) ger-

§3. İNCELENEN İKİ SUÇ BAKIMINDAN NİTELİKLİ HAL

I. SUÇUN MİT MENSUBUNCA İŞLENMESİ

27'nci maddenin 5'inci fıkrasında, “söz konusu fillerin MİT mensuplarınca işlenmesi hâlinde verilecek ceza üçte biri oranına kadar artırılır” hükmü bulunmaktadır.

Söz konusu bu artırım nedeni, fıkranın kendisinden önce düzenlenmiş bulunan her dört suç için de geçerlidir. Bu nedenle, birinci fıkrada yer alan, MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri, yetkisiz olarak alan, temin eden, çalan, sahte olarak üreten, bunlar üzerinde sahtecilik yapan ve bunları yok eden kişiye verilen dört yıldan on yıla kadar hapis cezası, failin MİT mensubu olması halinde ayrıca 1/3 oranına kadar artırılabacaktır.

Aynı şekilde maddenin ikinci fıkrasında yer alan; MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini herhangi bir yolla ifşa edenler ile MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenleyen veya değiştiren ya da bu sahte belgeleri kullananlara verilecek olan üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası da suçun failinin MİT mensubu olması durumunda, beşinci fıkra gereğince 1/3 oranına kadar artırılabacaktır.

II. SUÇUN TERÖR AMACIYLA İŞLENMESİ

TCK'nın 204'üncü maddesinde düzenlenen resmi evrakta sahtecilik suçu, Terörle Mücadele Kanunu'nun 4'üncü maddesinde “terör amacıyla işlenen suçlar” arasında sayılmıştır. Bunun için şartların gerçekleşmesi durumunda, TCK m.204 maddesi gereğince verilen temel cezanın, yarı oranında artırılması gerekir. Çünkü 3713 sayılı Terörle Mücadele

çekleştirildiği, örneğin sahte olarak tanzim edilen belgenin aynı zamanda kullanıldığı hallerde hukuki anlamda tek fiil ve tek suç söz konusudur. Kullanma temadi edebilir. Temadinin söz konusu olduğu hallerde ise tek fiilin ve dolayısıyla tek suçun oluştuğunun kabul edilmesi gerekir. KOCA / ÜZÜLMEZ, Özel Hükümler, s. 742.

Kanunu (TMK)' nun 1'inci maddesinde terör tanımı yapılmış⁷⁸, 3'üncü maddede terör suçları, 4'üncü maddede terör amacıyla işlenen suçlar tek tek sayılmış ve 5'inci madde de ise cezalarda yapılması gereken artırımlar gösterilmiştir.

MİT Kanunu'nun 27'nci maddesinde düzenlenen suçların terör amacıyla işlenmesi, kuvvetle muhtemeldir. Bu nedenle, kanaatimizce söz konusu bu suçların da TCK m. 204 hükmü gibi TMK'nın 4'üncü maddesinde terör amacıyla işlenen suçlar arasında gösterilmesi gerekir. Böylece bu suçların terör amacıyla işlenmesi durumunda verilecek cezanın yarı oranında artırılması ve söz konusu bu suçlar ile daha etkin bir mücadele edilmesi de sağlanmış olacaktır.

⁷⁸ Madde 1: "Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyetin temel niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratarak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir". TMK yer alan böylesi bir tanım dikkat alındığında, Türkiye'nin sadece kendi ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne veya devletin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşüren eylemlerin cebir ve şiddet kullanılarak gerçekleştirilmesine yönelik hareketleri bu kapsamda gördüğü, diğer bir kısım ülke siyasi otoritelerine karşı gerçekleştirilmesi mümkün veya ülke insanı dışındaki bir kısım insanların hedef alınmasına yönelik eylemlerin bu kapsamda değerlendirilmediği görülmektedir. Tüm dünyada sivil insanlara karşı gerçekleştirilecek olan tedhiş (terör) eylemlerinin esas itibarıyla cezalandırılabilmesini sağlayan daha geniş bir tanımın yapılmasının uygun olacağı söylenmelidir. ÇETİN, Terörizmin Finansmanı Suçu, Bilge Yayınevi, Ankara 2017, s. 23-24; Sözlük anlamı ile *terör*, korku, dehşet, korkutmak, yıldırma (tedhiş) demektir. Sözcük etimolojik olarak, Latince'den gelmekte olup, korkutmak anlamına gelen "*terrere*" ve büyük korku, dehşet anlamına gelen "*terror*" kelimelerinden türemiştir. Avrupa dillerinde de hemen hemen aynı anlamda ve benzer biçimlerde kullanıldığı görülmektedir. ÇETİN, Terörizmin Finansmanı, s. 2; Terror (isim) : yıldı, dehşet, müthiş korku ; Terrorism (isim) : yıldırma siyaseti, tedhişçilik, terörizm, korku ve dehşet salma ; Terrorist (isim) : tedhişçi, yıldırma, terörist, korku ve dehşet saçan ; Terrorize (fiil) : tedhişçilik yapmak, yıldırma, çok korkutma, korku ve dehşet salma, ATALAY, Hamit İngilizce-Türkçe Sözlük, 2. Cilt, (TDK) Türk Dili Kurumu Yayınları, Ankara, s. 3351.

§4. SUÇLARIN MUHAKEMESİ, YAPTIRIMI, DAVA ZAMA-NAŞIMI VE SUÇLULARIN İADESİ

I. MUHAKEME

A. Görevli ve Yetkili Mahkeme

İnceleme konusu her iki suç da, re'sen takibi gereken suçlardandır.

Bu suçlar bakımından görevli mahkeme, asliye ceza mahkemesidir. Çünkü 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un⁷⁹ 12'nci maddesinde açıkça gösterilen⁸⁰ suçlar dışında ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla, ağır ceza mahkemeleri görevlidir. Kanunun 11'inci maddesine göre ise *"Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, sulh ceza ve ağır ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere asliye ceza mahkemelerince bakılır"*.

MİT Kanunu'nun 27'nci maddesinin 1'inci fıkrasında gösterilen, suçu işleyen kişiye dört yıldan on yıla kadar hapis cezası; 2'nci fıkrasında gösterilen suçu işleyen faile ise üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verileceğine göre, bu her iki suç bakımından da asliye ceza mahkemesi görevli olacak demektir.

27'nci maddenin 3'üncü fıkrasında belirtildiği üzere, birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki bilgi ve belgelerin; radyo, televizyon, internet, sosyal medya, gazete, dergi, kitap ve diğer tüm medya araçları ile her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim araçları vasıtasıyla yayım-

⁷⁹ Kabul Tarihi: 26.09.2004, RG.: 07.10.2004 gün ve 25606 Sy.

⁸⁰ Madde 12- (Değişik: 31.03.2005 gün ve 5328 Sy.K.,10. m.) *"Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, Türk Ceza Kanununda yer alan yağma (m. 148), irtikâp (m. 250/1 ve 2), resmi belgede sahtecilik (m. 204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158), hileli iflâs (m. 161) suçları ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir"*; 11.05.2005 gün ve 5348 sayılı Kanunun 3'ncü maddesiyle bu maddede yer alan *"resmi belgede sahtecilik (m.204)"* ibaresi, *"resmi belgede sahtecilik (m.204/2)"* olarak değiştirilmiştir.

lanması, yayılması veya açıklanması hâlinde ya da Basın Kanunu'nun 11'inci maddesi ile İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanununun 4'üncü ve 6'ncı maddeleri hükümlerine göre sorumlulukları belirlenenler ile bunları yayanlar hakkında ceza üç yıldan dokuz yıla kadar hapis cezası olarak belirlendiği için bu durumda da görevli mahkeme değişmeyecek ve yine yargılama asliye ceza mahkemesinde yapılacak demektir.

TCK m. 204/1 hükmünde yer alan resmi belgede sahtecilik suçunun, asliye ceza mahkemesinin, ikinci fıkrasında gösterilen suçun ise ağır ceza mahkemesinin görev alanı içinde bırakılmış olduğu dikkate alınacak olursa; kanaatimizce, burada gösterilen her iki suç bakımından da gerek hükmedilecek cezanın miktarı ve gerek ise suç ile ihlal edilen hukuki değer dikkate alınarak, yargılamanın ağır ceza mahkemesinde olması gerekir. Bu nedenle, Kanunda yapılacak bir değişiklik ile söz konusu bu suçların da ağır ceza mahkemesinin görev alanını belirleyen 1'inci fıkra kapsamında gösterilmesinin daha uygun olacağını söylemek gerekir.

Bu suçlarda da diğer suçlarda olduğu gibi, genel yetki kuralları (CMK m. 12) geçerli olup suçun işlendiği yerin belli olmaması durumunda, özel yetki kuralları (CMK m. 13) işlerlik kazanacaktır.

B. Muhakeme Şartı: Cumhurbaşkanı'nın İzni

Her iki suç da esas itibarıyla re'sen takibi gereken suçlardır. Bu nedenle, suçun aşağıda gösterilen kimseler dışında işlenmesi durumunda Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından soruşturmanın başlatılması, delillerin toplanması ve davanın açılması gerekir. Bunun yanı sıra, Kanun'un, "Soruşturma izni ve yargılama" kenar başlığını taşıyan 26'ncı maddesinin 1'inci fıkrasına göre⁸¹ "MİT mensuplarının veya belirli bir görevi ifa etmek üzere kamu görevlileri arasından Cumhurbaşkanı veya Başbakan tarafından görevlendirilenlerin; görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden

⁸¹ Bu fıkra hükmü 17.02.2012 gün ve 6278 Sy. Kanununun 1'inci m. ile değiştirilmiştir.

*doğan veya görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı ya da 5271 sayılı Kanununun 250'nci maddesinin birinci fıkrasına göre kurulan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçları işledikleri iddiasıyla haklarında soruşturma yapılması Cumhurbaşkanının iznine bağlıdır*⁸². Cumhuriyet savcıları, MİT görev ve faaliyetleri ile mensuplarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde, bunu MİT Müsteşarlığına bildirirler. MİT Müsteşarlığının, konunun görev ve faaliyetlerine ilişkin olduğunu belirtmesi veya belgelendirmesi hâlinde, adli yönden başkaca bir işlem yapılmaz ve herhangi bir koruma tedbiri uygulanmaz. Ancak, birinci fıkra hükümlerine göre işlem yapılabilir (m. 26/2)⁸³.

Üçüncü fıkraya göre *“İsimsiz, imzasız, adressiz yahut takma adla yapıldığı anlaşılan ya da belli bir olayı ve nedeni içermeyen, delilleri ve dayanakları gösterilmeyen ihbar ve şikâyetler, Cumhuriyet savcılarınca işleme konulmaz”*.

Beşinci fıkra hükmüne göre ise *“Aynı konuya ilişkin yeni ve somut bir delil ortaya çıkmadan yeniden soruşturma yapılamaz”*.

Dördüncü fıkra hükmü MİT müsteşarı hakkında yürütülecek olan soruşturma ve kovuşturma hakkındadır⁸⁴. Buna göre; *“MİT Müsteşarı hakkında soruşturma yapılması Cumhurbaşkanının iznine bağlıdır*⁸⁵.

⁸² 15.08.2017 tarihli ve 694 sayılı KHK'nin 74 üncü maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Başbakan” ibaresi “Cumhurbaşkanı veya Başbakan” şeklinde, “Başbakanın” ibaresi “Cumhurbaşkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

⁸³ Gerek söz konusu bu ikinci fıkra ve gerek ise bundan sonra gelen üçüncü ve beşinci fıkra, 17.04.2014 gün ve 6532 Sy Kanun'un 6'ncı maddesi ile eklenmiş, dördüncü fıkra hükmü ise aynı kanun ile değiştirilmiştir.

⁸⁴ Bu fıkra hükmü, 17.04.2014 gün ve 6532 Sy. Kanun 6'ncı maddesi ile eklenmiş; 15.08.2017 gün ve 694 Sy. KHK'nin 74'üncü maddesi ile değiştirilmiştir.

⁸⁵ Hükmün devamı ise şu şekildedir: “... Soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi kararlarına karşı on gün içinde Danıştay Birinci Dairesine itiraz edilebilir. İtirazlar öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir. İzin verilmesi üzerine soruşturma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından yapılır. Hakim kararı gerektiren işlemlere dair Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talepleri ile kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara yapılan itirazlar hakkında, soruşturma konusu suçların en ağırna bakmakla görevli Yargıtay ceza dairesini numara itibarıyla izleyen ceza dairesi başkanı tarafından karar verilir. Suçun son numaralı ceza dairesinin görevine girmesi halinde talebi inceleme yetkisi Birinci Ceza Dairesi Başkanına aittir. Hakim kararı gerektiren işlemlerde Başkanın verdiği kararlara karşı yapılan itirazı numara itibarıyla izleyen ceza dairesi başkanı inceler. Son numaralı daire başkanının kararı Birinci Ceza Dairesi Başkanı tarafından incelenir. İddianame hazırlanması halinde kovuşturma Yargıtay ilgili ceza dairesince yapılır”.

C. Geçici Koruma Tedbirleri

Bu suçlar bakımından zikredilen özel bir geçici koruma tedbiri bulunmamaktadır. Bu nedenle şartlarının bulunması durumunda, CMK'da yer alan her bir geçici koruma tedbirinin bu suçlar bakımından da uygulanması mümkündür.

II. SUÇLARIN YAPTIRIMI

A. Ceza

MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri, yetkisiz olarak alan, temin eden, çalan, sahte olarak üreten, bunlar üzerinde sahtecilik yapan ve bunları yok eden kişiye verilecek olan ceza; dört yıldan on yıla kadar hapis cezasıdır.

MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini herhangi bir yolla ifşa edenler ile MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenleyen veya değiştiren ya da bu sahte belgeleri kullananlara verilecek ceza ise üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir.

Bunun yanı sıra, söz konusu bu bilgi ve belgelerin; radyo, televizyon, internet, sosyal medya, gazete, dergi, kitap ve diğer tüm medya araçları ile her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim araçları vasıtasıyla yayımlanması, yayılması veya açıklanması hâlinde; ya da Basın Kanunu'nun 11'inci maddesi ile İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 4'üncü ve 6'ncı maddeleri hükümlerine göre sorumlulukları belirlenenler ile bunları yayanlar hakkında ise üç yıldan dokuz yıla kadar hapis cezası verilmesi gerektiği, 27'nci maddenin üçüncü fıkrasında gösterilmektedir.

TCK m.204/1 hükmüne göre; bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren

veya sahte resmi belgeyi kullanan kişinin iki yıldan beş yıla kadar hapis ve ikinci fıkrası gereğince görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmi bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmi belgeyi kullanan kamu görevlisinin ise üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılması gerektiği göz önünde bulundurulacak olursa, inceleme konusu bu her iki suç bakımından da belirlenen cezanın çok fazla olmadığı, makul ölçüler içerisinde kaldığı söylenebilir.

B. Güvenlik Tedbiri Uygulanması

Her iki suç bakımından da suçun failinin, bir tüzel kişinin yetkili organını oluşturan gerçek kişi olması ve suçların tüzel kişinin yararına işlenmesi durumunda, tüzel kişi hakkında TCK m. 60' da yazılı güvenlik tedbirlerinin uygulanması gerekir⁸⁶.

III. DAVA ZAMANAŞIMI

Kanun'un birinci fıkrasında düzenlenen suç için kişiye verilecek cezanın dört yıldan on yıla kadar hapis; ikinci fıkrasında düzenlenen suç için faile verilecek cezanın ise üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası olduğu göz önünde bulundurulacak olursa; TCK m. 66/1 (d) gereğince (cezanın üst haddi beş yıldan fazla yirmi yıldan az olduğu için) bu her iki suç bakımında da dava zamaşımı süresinin 15 yıl, olağanüstü dava zamaşımı süresinin ise TCK m.67/4 hükmü gereğince 22.5 yıl olduğu söylenmelidir.

⁸⁶ TCK, Madde 60 - "(1) Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kastlı suçlardan mahkûmiyet halinde, iznin iptaline karar verilir.

(2) Müsadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır.

(3) Yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkaracağı durumlarda, hakim bu tedbirlere hükmetmeyebilir.

(4) Bu madde hükümleri kanunun ayrıca belirttiği hallerde uygulanır".

IV. İADE

MİT Kanunu'nun 26'nci maddesinin 7'inci fıkrasına göre⁸⁷; Türk vatandaşları hariç olmak üzere tutuklu veya hükümlü bulunanlar; ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı nedeniyle cezalandırılmayacağı, onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulmayacağı ya da işkence ve kötü muameleye maruz kalmayacağına ilişkin güvenceler bulunması kaydıyla, milli güvenliğin veya ülke menfaatlerinin gerektirdiği hal-lerde Dışişleri Bakanı'nın talebi üzerine Adalet Bakanı'nın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile başka bir ülkeye iade edilebilir veya başka bir ülkede tutuklu ya da hükümlü bulunanlar ile takas edilebilir.

SONUÇ

2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve MİT Kanunu'nun 27/1'inci maddesinde yer alan suçun cezalandırılması ile korunan hu- kuki değer; *kamu düzeni, kamu otoritesi ve kamu güvenidir.*

Bu suçun kanuni tanımının açık ve belirli olduğu söylenemez. Bilgi ve belgeleri temin etmek ile neyin ifade edilmek istendiği açık ve belir- gin değildir. "Temin etmek" ifadesi yerine "bunu her ne sıfatla olursa ol- sun ele geçiren" biçiminde bir ifadenin kullanılması daha uygun olabilir.

Kanun'un m. 27/1 metninde yer alan bilgi ve belgeleri çalmak tanı- mı, hukuki değildir. Çalmak teriminin "hırsızlık" olarak değiştirilmesi, TCK ile terim birliğinin sağlanması gerekir.

Kanun'un 27/1 hükmünde yer alan suçun faili, herkes olabilir. MİT, bu suçun zarar göreni konumundadır.

Suçu oluşturan hareketler, birden fazla olacak şekilde gösterilmek- tedir. Buna göre bu suç, seçimlik hareketli bir suçtur.

Suçun maddi konusu, yetkisiz olarak alınan, temin edilen, çalı- nan, sahte olarak üretilen, üzerinde sahtecilik yapılan ya da yok edilen,

⁸⁷ Bu fıkra, 15.08.2017 gün ve 694 sy KHK'nin 74'üncü maddesi ile eklenmiştir.

MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgelerdir. Bu bilgi ve belge, dijital ortamda oluşturulan bir bilgi ve belge de olabilir.

Sahte olarak üretilen veya üzerinde sahtecilik yapılan bilgi ve belgenin aldatma yeteneğinin (iğfal kabiliyetinin) bulunması gerekir.

MİT'in görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri yok etmek açısından madde metnine, bilgi ve belgenin yok edilmesinden sonra gelmek üzere “*ya da gizlenmesi*” ibaresinin eklenmesi gerekir.

Suç, bir tehlike suçudur. Ayrıca somut bir zararın doğmasına gerek yoktur.

Bu suç, ancak kasten işlenebilir. Kanaatimizce bu suçun olası kast ile işlenmesi mümkün değildir. Kaldı ki suçun bilgi ve belgeleri sahte olarak üretmek ve bunlar üzerinde sahtecilik yapmak fiilleri, esas itibarıyla birer sahtecilik suçudur. Doktrinde aksi kanaat ileri sürülmüş olsa da Yargıtay'ın istikrar kazanmış görüşüne göre; sahtecilik suçlarının zaten olası kast ile işlenmesi mümkün değildir.

Bu suç bakımından, hukuka uygunluk nedenlerinden kanun hükmünün yerine getirilmesi (TCK m. 24/1), Kanun'un 6'ncı maddesinin ilk fıkrasının “e” bendi nedeniyle gündeme gelebilir. Buna karşın, suçun mahiyeti icabı; ilgilinin rızası, hakkın kullanılması ve meşru savunma çerçevesinde işlenmesi mümkün değildir.

Söz konusu bu suç oluşturulan fiilleri meydana getiren her bir icrai hareketin parçalara ayrılmasının mümkün olduğu her bir durum bakımından, suça teşebbüs söz konusu olabilir.

Kanaatimizce bu suç bakımından bir etkin pişmanlık halinin ayrıca düzenlenmesi uygun olur.

Kanun'un 27/1 maddesi ile TCK'da belirtilen benzer suçlar açısından uygulama önceliğinin, buradaki özel düzenleme nedeniyle bu kanun olduğu hususu göz önünde bulundurulmalıdır.

Suçun zincirleme olarak işlenmesi mümkündür.

İncelemeye konu ikinci suç olan MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini ifşa etmek, kimliklerini sahte olarak düzenlemek değiştirmek, sahte belgeleri kullanmak suçu (2937 Sayılı Kanun m. 27/2) ile korunmak istenen hukuki değer, birden fazladır. MİT mensupları ve ailelerinin can ve mal güvenliğine yönelik bir kısım saldırıların önüne geçilmesi ve dolayısıyla bunların yaşam hakları, vücut bütünlükleri ile mal varlıklarının korunmasının hedeflendiği, bu durumda korunan hukuki değer söz konusu bu kimselerin yaşam hakkı, vücut bütünlüğü ve mal varlıklarının korunması hakkı olduğu söylenebilir. MİT mensuplarının kimliklerinin sahte olarak düzenlenmesi veya değiştirilmesi ya da bu sahte belgelerin kullanılmasının cezalandırılması ile diğer sahtecilik suçlarında olduğu gibi korunmak istenen hukuki değer ise kamu güveni (itimadı) olduğu göz ardı edilmemelidir. Suçun faili herkes olabilir. Suçun mağduru, kimlikleri, makam, görev ve faaliyetleri herhangi bir yolla ifşa edilen MİT mensupları ve aileleri ile kimlikleri sahte olarak düzenlenen veya değiştirilen MİT mensuplarıdır.

Suçu oluşturan fiil, birden fazla olacak şekilde gösterilmektedir. Bu nedenle suç, seçimlik hareketli bir suçtur.

MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini herhangi bir yolla ifşa etmek, gizli olan bu bilgiyi yaymak, ortaya dökmek, açığa vurmaktır. Bu nedenle, kanaatimizce bunu ilk kez gerçekleştiren kimsenin eyleminin suç sayılması gerekir. İfşa etmek; bulmak, keşfetmek gibidir. Nasıl ki bulunmuş veya keşfedilmiş bir şey yeniden bulunamaz ve keşfedilemez ise ifşa edilmiş bir şeyin de yeniden ifşa edilmesi mümkün değildir.

Bu suç bakımından düzenlenen, değiştirilen ve kullanılan sahte kimlik belgesinin de aldatici niteliğinin bulunması gerekir.

İnceleme konusu bu suç da ancak kasten işlenebilir. Suçun olası kast ile işlenmesi kanaatimizce mümkün değildir. Doktrinde aksi savu-

nulmakla birlikte Yargıtay'ın da zaten sahtecilik suçlarının olası kast ile işlenmesinin mümkün olmadığına dair kararları bulunmaktadır.

Bu suç bakımından da yukarıda incelenen suçta olduğu gibi, kanun hükmünün yerine getirilmesi (TC m. 24/1) gündeme gelebilir. Ayrıca MİT'in görev ve faaliyetlerini ifşa bakımından, hakkın kullanılması (TCK m. 26/1) hukuka uygunluk nedeninin de gerçekleşmesi mümkündür. Bununla birlikte, suçun mahiyeti icabı ilgilinin rızası veya meşru savunma çerçevesinde işlenmesi mümkün görünmemektedir.

Bu suçta teşebbüs mümkündür. Her ne kadar Yargıtay'ın sahtecilik suçları bakımından teşebbüsü kabul etmediği hususunda kararları bulunmakta ise de kanaatimizce, suçu oluşturan icrai hareketlerin bölünebilir olduğu her bir hal için icrai harekete başlanılmış olup da, failin elinde olmayan bir sebepten ötürü icrai hareketin tamamlanamadığı durumlarda, suçun teşebbüs aşamasında kaldığının kabulü gerekir.

Yukarıda birinci suç bakımından belirtildiği biçimi ile bu suç bakımından da bir etkin pişmanlık halinin ayrıca düzenlenmesinin uygun olacağı söylenmelidir.

Buradaki düzenleme ile TCK'da bu suçta benzer nitelikte yer alan düzenlemelerden hangisinin uygulanması gerektiği meselesi, özel hüküm genel hüküm ayırımına göre çözümlenmelidir. Bu nedenle, bu suç bakımından da bu kanun hükmünün uygulanmasına öncelik verilmelidir.

Suçun zincirleme olarak işlenmesi mümkün ise de kanaatimizce MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini ifşa etmek fiilinin zincirleme olarak gerçekleştirilmesi ; eylemin doğası gereği mümkün görünmemektedir.

MİT mensupları ve ailelerinin sahte olan kimliklerinin kullanılması bakımından, temadi söz konusu olabilir.

MİT Kanunu'nun 27'nci maddesinde düzenlenen bu suçların terör amacıyla işlenmesi kuvvetle muhtemeldir. Bu nedenle kanaatimizce, söz konusu bu suçların da TCK m. 204 hükmü gibi TMK'nın 4'üncü maddesinde terör amacıyla işlenen suçlar arasında gösterilmesi gerekir.

İncelemeye konu her iki suç bakımından da görevli mahkeme, asliye ceza mahkemesidir. Ancak her iki suç bakımından da gerek hükmedilecek cezanın miktarı ve gerek ise ihlal edilen hukuki değer dikkate alınarak, yargılamanın ağır ceza mahkemesinde yapılması hususunda gerekli yasal değişikliğin yapılması gerekir.

Bu suçlarda da diğer suçlarda olduğu gibi, genel yetki kuralları (CMK m. 12) geçerli olup suçun işlendiği yerin belli olmaması durumunda özel yetki kuralları (CMK m. 13) işlerlik kazanacaktır.

İncelenen her iki suç da esas itibarıyla re'sen takibi gereken suçlardır. Bunun yanı sıra, failin Kanun'un 26'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında gösterilen kimselerden olması durumunda, soruşturma yapılması Cumhurbaşkanı'nın iznine bağlıdır.

Bu suçlar bakımından zikredilen özel bir geçici koruma tedbiri bulunmamaktadır. Şartlarının bulunması durumunda, CMK'da yer alan her bir geçici koruma tedbirinin bu suçlar bakımından da uygulanması mümkündür.

Her iki suç bakımından da gösterilen ceza miktarının üst haddi dikkate alınacak olursa; TCK m. 66/1 (d) gereğince bu suçlar bakımında dava zamanaşımı süresinin 15 yıl, TCK m. 67/4 hükmü gereğince olağanüstü dava zamanaşımı süresinin ise 22.5 yıl olduğu anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

AKBULUT, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.

ALACAKAPTAN, Uğur, Suçun Unsurları, Sevinç Matbaası, Ankara, 1975.

ARSLAN, Çetin / BAŞTÜRK, İhsan, “Belgede Sahtecilik Suçunun Ortak Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler”, ERÜHFD, C.:VIII, 2013/2.

ARTUK, Mehmet Emin / GÖKCEK, Ahmet / ALŞAHİN, Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.

ATALAY, Hamit İngilizce-Türkçe Sözlük, 2. Cilt, (TDK) Türk Dili Kurumu Yayınları, Ankara.

BAKICI, Sedat / YALVAÇ, Gürsel, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümler (2), Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.

BECCARIA, Cesare, Suçlar ve Cezalar (Beşeriyetin Mecellesi), Çev.: Dr. Muhiddin GÖKLÜ, 2. Baskı, Güven Basım ve Yayınevi, İstanbul, 1961.

CENTEL, Nur / ZAFER Hamide / ÇAKMUT, Özlem, Türk Ceza Hukuku'na Giriş, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2017.

ÇETİN, Soner Hamza, Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek, Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu (TCK m. 191), AÜHFD, 65 (4), 2016, (s. 1353-1480).

ÇETİN, Soner Hamza, Türk Ceza Kanunu'nda Adli Para Cezası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.

ÇETİN, Soner Hamza, Türk Ceza Kanunu'nda Seçenek Yaptırımlar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.

ÇETİN, Soner Hamza, Terörizmin Finansmanı Suçu, Bilge Yayınevi, Ankara, 2017.

DEĞİRMENCİ, Olgun, “Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları”, TBB Dergisi, Sayı 77, 2008.

DEMİRBAŞ, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019

DEVELİOĞLU, Ferit, Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lugat, 29. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2012.

DÖNMEZER, Sulhi / ERMAN, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, Cilt I, 12. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ, İstanbul, 1997.

EREM Faruk, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, Cilt I Genel Hükümler, Sevinç Matbaası, Ankara, 1971.

EREM, Faruk “Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin”, AÜHFD, 1968, C. 25, S. 1.

GAROFALO, Baron Rafeale, Criminologia (Suç, Suçlu ve Ceza), Çev.: Muhittin GÖKLÜ, Nurkök Matbaası, İstanbul, 1957.

GÖKCEN, Ahmet, Belgede Sahtecilik Suçları, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.

GÜNDÜZ, Remzi / GÜLTAŞ, Veysel, Belgelerde ve Faturalarda Sahtecilik Suçları, 4. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2013.

GRAMATICA, Toplumsal Savunma İlkeleri, (Çev.: Sami Selçuk), 2. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2005.

MİT'İN GÖREV VE FAALİYETİNE İLİŞKİN BİLGİ VE BELGE ÜZERİNDE SUÇ İŞLENMESİ İLE MİT MENSUPLARININ KİMLİKLERİNİN İFŞA EDİLMESİ VE KİMLİKLERİ ÜZERİNDE İŞLENEN SAHTEÇİLİK SUÇU (2937 SAY. KANUN m. 27/1 ve 2)

HAFIZOĞULLARI, Zeki / ÖZEN, Muharrem, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, US-A Yayıncılık, 2. Bası, Ankara, 2010.

HAKERİ, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.

İÇEL, Kayıhan / EVİK, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Kitap, 4. Bası, Beta Yayınları, İstanbul.

İÇEL, Kayıhan / SOKULLU AKINCI, Füsün / ÖZGENÇ, İzzet / SÖZÜER, Adem / MAHMUTOĞLU, Fatih Selami / ÜNVER, Yener, Suç Teorisi Suç Kavramına İlişkin Genel Bilgiler, Suçun Yapısal Unsurları, Suçun Özel Oluşum Biçimleri, 2. Kitap, 3. Baskı, İstanbul, 2004.

JESCHECK, Hans-Heinrich, Alman Ceza Hukukuna Giriş, Kusura İlkesi, (Çev.: Feridun YENİSEY), Beta Yayınları, İstanbul, 2007.

KARAKEHYA, Hakan, “Olası Kast”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl 1, Sayı 2, Aralık, 2006.

KATOĞLU, Tuğrul, “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”, AÜHFİD, 61/2, 2012.

KATOĞLU, Tuğrul, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Ankara, 2003.

KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.

KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.

KUNTER, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları, İstanbul, 1949.

ÖNDER, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1992.

ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray / BACAKSIZ, Pınar, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.

ÖZGENÇ İzzet, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği Yayınları, İstanbul, 1996.

ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.

SANCAR YALÇIN, Türkan, Müteselsil Suç, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1995.

TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / ÖNOK, Murat R., Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 17. Baskı, Seçkin Hukuk, Ankara, 2019.

TOROSLU, Nevzat, Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara, 2011.

TOROSLU, Nevzat, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Sevinç Matbaası, Ankara, 1970.

ÜNVER Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuki Değer, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.

YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Sahtecilik Suçları, Güncellenmiş 4.Bası, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.

ZAFER, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, (TCK m.1-75), Ders Kitabı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2010.